

WÁRNEGYED

Budai Vár • Gellérthegy • Krisztinaváros • Tabán • Víziváros



**BUDAVÁR JÖVŐJE
A POLGÁRMESTER-
JELÖLTEK SZEMÉVEL**
4. oldal

**KÖNYVEK KÖZÖTT
ÉLTE LE ÉLETÉT:
PÜSKI ISTVÁN**
11. oldal

**SOSEM LÁTOTT
KÉPEK A TABÁN
FESTŐJÉTŐL**
24. oldal

A VIRÁG BENEDEK HÁZ MÁJUSI PROGRAMJAI

05. 24. Pribojszki Mátyás
19:00 Szájharmonika Klub



05. 26. Gyereknapi mulatság
10:00 – 14:00 Katáng Zenekar koncert, kézműves foglalkozások



05. 29. Szűcsinger
19:00 zenés irodalmi est

05. 30. Brittnék Andrea: Tapintható fehérség
18:00 kiállításmegnyitó

05. 30. Kvízeszt: Kocsmakvíz



05. 31. Ütött – Kopott Angyal koncert



1013 Budapest, Döbrentei utca 9.

További részletek a www.maraikult.hu weboldalon.



Kordonok

Recep Tayyip Erdogan 2019-es budapesti látogatása alkalmával minden autót eltávolítottak onnan, ahol a török elnök a hivatalos útja alatt megfordult. Az utcák üresek voltak, mint az apokalipszis utáni időkről szóló filmekben. Én is hiába kerestem az autót, és kétségbeesve hívtam a rendőrséget, hogy ugyan árulják már el, hova szállították. Jópár utcányit kellett buszoznom, míg egy félreeső utcában megtaláltam. Saját bőrömmön éreztem, hogy milyen kellemetlen lehet egy ilyen találkozás a diplomácia dübörgő nagyüzemével a város közepén.

Most a kínai elnök látogatása miatt lehetett pár izzasztó pillanatuk, hovatovább napjuk a Várban és környékén élőknek. A Hilton bejárata előtt már két nappal Hszi Csin-ping beköltözése előtt hatalmas biztonsági sátor épült, a járda egyszerűen eltűnt. Aztán jött a teljes zárás, mint a köztéri filmforgatásoknál. Rengeteg rendőrt, TEK-est, közterület-felügyelőt és láthatósági mellényes őrt láthattunk a művelési területté változott Várban, ahol a turisták legnagyobb többségének persze lila gőze sem volt róla, hogy Kína elnöke érkezik.

Magyarország állítólagos nagy elszigeteltségében aztán csak ide talált a világ egyik vezető hatalmának elnöke. Innen aztán mindenki szája íze, beállítottsága, az ázsiai országról alkotott elnagyolt képe mentén alakította ki álláspontját a látogatásról.

Olvastuk a gúnyos megjegyzéseket a kordon mellett órákat várakozó, majd a konvoj jöttére nagy hevülettel zászlót lengető kínaiakról, akiket a vélemény szabadság jegyében természetesen lehet akár propagandadíszletnek is nevezni. Olvastunk a diplomáciai sikerekről, hogy a tizenhétoldali megállapodástól lesz majd jobb a világ. A látogatásból aztán még azt is ki lehetett facsarni, hogy a kormány a felelős azért, hogy a Várban élők három napig nem parkolhattak a Várban, hogy a budavári iskola tanulói nem kaptak meleg ételt, és hogy számos kisbolt is elesett a bevételtől, mert elkordonozták a turisták előtt.

Igen, ezek tagadhatatlan kellemetlenségek, de túléltek már a besenyőket, a török áfiumot, a Habsburg elnyomást, a Giro d'Italiát és most Hszi Csin-pinget is.

Kuthi Áron
főszerkesztő



Impresszum

A BUDAPEST I. KERÜLET
BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA
Kiadó: Budavári Média és Városmarketing Kft.
Szerkesztőség: 1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 4.
Telefon: +36-1/611-6493
Írjon nekünk: info@varnegyed.hu
Hirdetés: hirdetes@varnegyed.hu
ISSN 2060-6303



Főszerkesztő: Kuthi Áron
Munkatársak: Schmidt Gábor, Tari Tamás
Fotó: Tóth Tibor
Nyomdai előkészítés: Crood Comp
Nyomda: Mediaworks Hungary Zrt.
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza! Minden jog fenntartva!
Megjelenik 18 000 példányban.

Budavár jövője a polgármesterjelöltek szemével

Május elején vált véglegessé, hogy a júniusi önkormányzati választáson három jelölt küzd meg a polgármesteri székért. Nánásiné Abonyi Gyöngyinek, Böröcz Lászlónak és V. Naszályi Mártának ugyanazokat a kérdéseket tettük fel írásban, megadva a lehetőséget, hogy a kerületet érintő öt fontos ügyben kifejtsek álláspontjukat.

A kérdéseket itt csak egyszer tüntetjük fel, a következő oldalakon a jelöltek válaszait olvashatják.

1

Öt év alatt több ezerrel csökkent a kerület lakossága, ennek eredménye az is, hogy csökkenteni kellett az egyéni választókerületek számát. Feltesszük, a népességszökkenés nem csupán a természetes fogyás eredménye. Ennek tükrében hogy látja Ön a kerület vonzerejének alakulását az utóbbi öt évben, és mit tenne Ön azért, hogy a kerületben élők számát illető kedvezőtlen trend megforduljon?

2

Budavár rekonstrukciós programja évtizedekre meghatározza a kerület, szűkebben a Budai Vár funkcióját, mindennapi életét. A kormányzati elképzelés jól latható az új intézmények ide költöztetésében, de mi az Ön elképzelése az itt lakók és a (részben jövőben) itt dolgozók közötti békés egymás mellett élés biztosítása érdekében?

3

További, sok helyit érintő és folyamatosan érdeklő ügy az idegenforgalom, a kerületbe irányuló turizmus és turistabuszok mindmáig megoldatlan kérdése. Milyen hosszú távú, fenntartható, mindkét fél számára működtethető megoldást javasol a kérdésben?

4

Az I. kerület Budapest belső kerületei közül a legzöldebb, legnagyobb összefüggő zöldterületekkel. Mégis rengetegen elégedetlenek a parkok rendben tartásával kapcsolatban. Mit kínál Ön a kikapcsolódás, a rekreáció helyszíneinek fejlesztése területén?

5

Az utóbbi években a kerület több alkalommal is szerepelt a hírekben a vári lakások elidegenítési folyamatának több éves elhúzódása, az ügy bonyolultsága miatt. Mi az Ön ajánlata a több száz itt élő problémájának gyors megoldása érdekében?



Nánásiné Abonyi Gyöngyi



1

A kerület adottságait tekintve szerencsés. Az ideköltözést inkább az ingatlanárak fogják vissza. Sokan csak bérletet engedhetnek meg maguknak és tapasztalatom, hogy a többségük nincs ide bejelentve. Magas a kerületben az airbnb-k száma és ennek csökkenése a jövőben sem várható, hiszen a turizmus kiemelten jelen van.

Első körben a fiatalokból álló bérlő réteget szólítanánk meg, hogy érdemes a kerületbe bejelentkezniük. Ezt a legkönnyebben úgy érhetjük el, hogy kedvezményeket biztosítunk, hogy érezzék, nem csak átutazók a kerületben.

Például a kerületieknek ingyenessé tenném a köztéri WC-használatot. Ez egy profán dolog, de a fővárosi WC-k helyzetét tekintve hasznos. A kerület érdeke az, hogy az itt bérlő és dolgozó fiatalokat hivatalosan és hosszú távon itt tartsuk.

2

Én nem várnék a rekonstrukció végéig, már az építkezések ideje alatt is van mit tenni. Beszelnünk kell arról, hogy ezek az építkezések mennyire foglalhatják el a közterületeket, mennyire szabályos a hulladékszállítás, a szálló por kezelés, stb. Azt látom, hogy a kiemelt beruházás védőernyője alatt, a kivitelezők szemérmetlenül túlterjeszkednek.

Első körben egy sétára hívnám a kormányzat, a Várkapitányság és az építkezések képviselőit. A cél, hogy a politikai lövészárkok helyett kezdjünk el a valóságról beszélni. Szeretném az építkezések túlterjeszkedését visszavágni. Megszüntetném a vári építkezéseken dolgozók parkolását a Vár területén, eleve jelentősen korlátoznám az ide behajtó járművek számát.

A Vár már most „Megtelt”!

3

A kerület önmagában nem tudja megoldani ezt a kérdést a főváros nélkül. Turistabusz-parkolókat nem az első kerületben, hanem a fővárosi külső kerületekben kell kialakítani és alternatív megoldási lehetőségeket kínálni, illetve a tömegközlekedésre áttérlni a látogatókat. Arról sem szabad megfeledkezni, hogy a turizmus jelentős bevételi forrás, de jelenleg ebből sokkal kevesebbet profitál a kerület, mint lehetne. Úgy vélem, minden szegmensnek kell kínálnia a kerületnek megoldást az ide jutásra, de aki ragaszkodik a kényelmi funkciókhoz, az a jövőben ezt a mostaninál jelentősen magasabb összeg kifizetése mellett tehesse meg. Ezen felül a jelenleginél szigorúbb ellenőrzésre van szükség!

4

Először is több fényt! A parkok éjszakai kivilágítását fejleszteni kell. Ez rendszeres lakossági panasz, kezdjük ezzel. Az pedig, hogy a jövőben a kukák ürítve legyenek, ne legyenek gazosak a parkok, az a minimum, amit az önkormányzat vezetésének tudnia kell.

5

Örülnék, ha lenne erre gyors megoldás, de nincs. Megértem, hogy az itt lakók meg szeretnék vásárolni az ingatlanjaikat, viszont sajnálom, hogy a jelenlegi lakóközösség ennek következtében valószínűleg örökre elvesz. Önkormányzati szinten segítenünk kell a lakókat, hogy fel tudják mérni, hogy a megvásárlás vagy a további bérlet milyen következményekkel jár. Azt szeretném, hogy az önkormányzat ezekben az ügyekben személyre szabott tanácsokkal segítse az itt lakókat. Azt, hogy miért húzódik ennyire el a lakások felmérése, arra megfelelő indokot tulajdonképpen nem találtunk. Az a vállalkozó, aki korábban a feladattal meg volt bízva, alkalmas lett volna annak elvégzésére, erről a kerületi MKKP facebook-oldalon egy hosszabb írásban is kitértünk.

Összegezve, pártpolitikai csaták helyett igazi segítséget és cselekvést szeretnénk, mert nekünk az első az első!

V. Naszályi Márta



1 A lakosságszám csökkenés több évtizedes folyamat, amelyet emellett, hogy mélyponton van a születések száma, felgyorsított a CSOK elhibázott rendszere is. Látható, hogy ez a folyamat nem pusztán az I. kerületet érinti. A folyamat visszafordítása érdekében folytatni kívánom az elmúlt években megkezdett legfontosabb intézkedéseket: tovább növeljük a lakásfelújítási és lakhatási támogatásokat, növeljük a bölcsődei férőhelyek számát és a kisgyermeket nevelő családok számára nyújtott szolgáltatásokat, megfizethető önkormányzati bérlakásokat építünk és a Budavári Lakásügynökséggel az üresen álló magánlakásokat is felújítjuk és elérhetővé tesszük az itt dolgozó közalkalmazottak számára.

2 A vári kormányzati negyed az itt élők megkérdezése nélkül épül és - mint azt a kínai elnök látogatása is jól mutatja - nem szolgálja az I. kerületben élők érdekeit. Nem készült közlekedési hatástanulmány és a mai napig nem kaptunk rá választ, hogyan kívánják az itt lakók, az itt dolgozók és a turisták közlekedését megoldani. Elkötelezett vagyok abban, hogy megtaláljuk azokat a megoldásokat, amelyek az itt élők és itt dolgozók szempontjait harmóniába hozzák, de ebben a kérdésben az itt élők érdekeit kell mindenekelőtt figyelembe vennünk. Elkezdjük a Várban élők számára is kiterjeszteni a kizárólagos lakossági parkolóhelyek rendszerét, kezdeményeztem a fővárosi parkolási rendelet módosítását annak érdekében, hogy a védett vári övezetbe érkező autóforgalmat csökkentjük.

3 21 év fideszes vezetése semmilyen lépést nem tett a turistabuszok kezelése érdekében. Mi viszont összehívtuk a Fővárosi Turistabusz Kerekasztalt, amely szakmai programot dolgozott ki. Célunk, hogy hosszútávon a kerületbe érkező turizmus fenntartható legyen. A nagybuszos turizmus ugyanis nem fenntartható. A mi kezdeményezésünk egy olyan turistabusz-irányítási rendszer, amely Nyugat-Európában már bevált, és amelynek segítségével már az első lépésben radikálisan csökken a kerületbe érkező buszok száma. 2022-ben az új fideszes többség leállította ezeket a fejlesztéseket, az előkészített új rendszer bevezetését megakadályozta. Most össze-vissza, engedély nélkül jönnek a buszok, amelyek szabálysértési, majd bírósági eljárásba kerülnek, ami rengeteg munkát jelent 0 bevétellel és forgalmi akadályokat okoz. A bíróság felülvizsgálatra küldte a fideszes többség által készített rendeletet. A turistabusz kerekasztal által a Főváros, az MTÜ és a Várkapitányság bevonásával létrehozott rendszer viszont valódi megoldást jelent, fokozatosan eltűnnek a nagy turistabuszok és fenntartható turizmus váltja fel a jelenlegi káoszt.

4 Az elmúlt években aktív párbeszédben álltunk a kerületiekkel, ezért tudjuk, hogy többségük elégedett a zöldfejlesztésekkel, hiszen jelentősen javult a közparkok állapota. 2019/20-ban az előző kerületi és fővárosi városvezetés szakmaiatlan és fellelkes parkfelújítási koncepciója helyett mi azonnal léptünk és a tabáni lakók igényei szerint kialakított tervek alapján újítottuk meg kerületünk legnagyobb közparkját. Elkezdjük a Vérm-

ző megújítását is: a tavaly lezajlott első ütem végén közösségi tervezési folyamat keretében készítettük el a parkfelújítás második ütemének tervét, a munkálatok még idén befejeződnek. Nem csak kutyafuttatókat újítottunk fel, de létrehoztuk a kerület első közösségi kertjét is. Azt is óriási sikernek tartom, hogy minden játszótéren ingyenes mosdó várja a kerületieket. A következő öt évben újraindítjuk a faltól-falig takarítási programunkat, uniós támogatás felhasználásával megvalósítjuk a Fő utca forgalomcsillapítását és fásítását. Új közösségi kerteket alakítunk ki és rekreációs övezetet hozunk létre a Mészáros utcai MÁV területen. Befejezzük a Vérmező megújítását és rendezünk a Filozófusok kertjét.

Sajnos a jogalkotók, élükön a miniszteri biztos úrral, nem voltak tisztában a helyi ingatlan- és nyilvántartási viszonyokkal, amikor a jogszabályt harmadik próbálkozásra, a Fidesz számára elfogadható állapotba hozták. A lakások jelentős része nem társasház, a társasházzá alakításhoz tisztázni kell a pontos tulajdonviszonyokat, tervrajzokat kell készíteni, és bár ezekre a munkákra már több céggel szerződünk, a munka komplexitása miatt végül egyik cég sem képes tartani a vállalt határidőt. Az eredményes társasházalapításra, az ahhoz szükséges műszaki dokumentáció elkészítésére a vállalkozónak be kell jutnia az épületben található valamennyi lakásba, helyiségbe. Érthető, ha a lakók lassúnak tartják az eljárást, mivel a törvény irreálisan rövid határidőt jelöl meg 110 lakóház felmérésére és társasházzá alakítására. A társasházak megalakítása ezzel együtt folyamatosan halad, a kapcsolódó ingatlan értékbecslések és vételi eljárások is megindultak, de továbbra is a felméréssel és tervdokumentáció készítésével megbízott cégek jelentik a szűk keresztmetszetet.

Böröcz László



1 Budapest lélekszáma folyamatosan csökken, tudatos városépítéssel azonban ez a folyamat megfordítható. Ebben az I. kerület lehet a minta. A baloldali városvezetésből a vízió és a valódi akarat is hiányzik a probléma megoldására. Ígérték ugyan, de sehogyan sem szabályozták az Airbnb-jelenséget, ami számos lakónak keseríti meg az életét. A Budavári Lakásügynökség 2021-es indulásakor több száz megfizethető bérlakást ígértek. Az eredmény? Három év alatt 150 millió forint értelmetlen elköltése és 10 kerületi lakás bérbeadása (valamint két II. kerületi lakásé, ami különösen nehezen értelmezhető). Egyértelmű kudarc. Polgármester asszony folyamatosan akadályozza az idősek, fiatalok és családok életét segítő támogatások (például egy nappali gyermekmegőrző) megvalósítását. Így is megteesszük, amit tudunk, például a Győző utcában a testület döntése alapján szolgálati lakásokat építünk, ami sok jó szakembert tarthat meg és vonzhat kerületünk oktatási, szociális és közintézményeibe.

2 A Budai Vár a magyar államiság szimbolikus központja, amelyért kiemelt felelősséggel tartozunk. A Nemzeti Hauszmann Programmal megkezdődött a városrész méltó újjászülése, de a sok építkezés ugyancsak próbára teszi az itt élők türelmét. Azon vagyunk, hogy minél kevesebb kellemetlenséget kelljen elszenvedniük a várbeli polgároknak, és az építkezések befejeztével még szebb és otthonosabb legyen a lakhelyük. A Várba már építés alatt álló intézményeken túl nem érkeznek újabbak, kormányzati építkezés csak a palota területén várható. Többen fognak itt dolgozni, de korábban az MTA vagy a Magyarország Háza elköltözésével csökkent a munkavállalók létszáma. A nem itt élő autósok behajtását erősen korlátozzuk, és külső mélygarázsokba tereljük őket. A közösségi közlekedést jelentősen fejlesztjük, már csak azért is, mert kitaláltuk a nagy turistabuszokat. Az elmúlt években a polgármester nagypolitikai céljainak rendelt alá mindent, ahelyett, hogy a fővárossal és a kormánnyal egyaránt együttműködött volna Budavár képviselőjében. Ezzel komoly forrásoktól esett el a kerület.

3 Rengeteg turista látogat el hozzánk, amiből a kerületnek jelenleg inkább csak a problémák jutnak, míg a haszon másoknál csapódik le. A következő években jelentősen növeljük az önkormányzat saját idegenforgalmi bevételeit. V. Naszályi Márta és a baloldal Budapest legnagyobb turistabusz terminálját akarták megépíteni a Mészáros utcában. Szerintünk a nagy turistabuszoknak nincs helyük Buda szívében. Polgármester asszony már két éve egy „turistabusz-irányítási” rendszert akart bevezetni, amivel továbbra is napi több száz nagy turistabuszt engedett volna a kerületbe. Pár hónappal később kiderült, hogy az általa állítottól már tesztelt rendszer nem is létezik, csak a koncepciója. A buszkaosz megszüntetése érdekében a képviselő-testület jobboldali többsége engedélyhez kötötte a turistabuszok behajtását. Az engedély nélkül behajtott buszok büntetését azonban a polgármester folyamatosan gátolja, 2023-ban volt olyan hónap, amikor 240 millió forint esett ki emiatt. Mi nem a buszlobbi érdekeit képviseljük a polgárokkal szemben, hanem az I. kerületi lakók érdekeit a buszlobbival szemben.

4 Zöldterületeinknek nincs gazdája. Nem egy helyen csupa gaz és szemét minden. Ez nem maradhat így. Június 9. után megkezdjük az utak, lépcsők zöldítését és a parkok intenzív karbantartását, a fák gallyazását és a gyakoribb kaszálási munkákat. Biztosítjuk a kulturált szabadidős feltöltődési lehetőségeket, kültéri sportolást, pihenést. Kerületünknek minden adottsága megvan ahhoz, hogy Budapest legjobb helye legyen. Minőségi, gyalogosbarát közterület-felújítási programot indítunk. Dézsás fák és aszfaltfestés helyett élő fasorokat, minőségi burkolatokat és utcabútorokat érdemel a kerület. A teljes megújulás érdekében épített örökségünk felújítására is nagy hangsúlyt fordítunk. Évtizedes lemaradást kell behoznunk.

5 2019-ben V. Naszályi Márta előbb az itt élőket riogatta, majd megígérte nekik, hogy megvehetik a bérlakásokat. Megválasztása után aztán kijelentette, hogy esze ágában sincs eladni az ingatlanokat. Az igazán döbbenetes az volt, hogy a kerületben élőket próbálta egymásnak ugrasztani, amikor azt kommunikálta, hogy a kerület többi lakója tartja el a vári bérlakásokban élőket. A laskástörvényt sem kellett volna módosítani, ha V. Naszályi Márta betartja korábbi ígéretét. Azóta is minden lehetőséget megragad, hogy késleltesse a végrehajtást: rossz közbeszerzéseket ír ki, figyelmen kívül hagyja a bérlői igényeket a társasházzá alakítás során. Június 9. után ezen is változtattunk, gyors és korrekt ügyintézésben lesz részük a bérlakásokban élőknek, és rendezzük az elmaradásokat. Ugyanez az ajánlattunk minden kerületi polgár számára: aki az önkormányzat intézményeiben és hivatalában dolgozik, annak meg kell értenie, hogy az itt élőkért dolgozunk, a mindennapi életüket akarjuk otthonosabbá, jobbá tenni.

Közülük választhatunk önkormányzati képviselőket

A Fidesznek, a baloldali összefogásnak és a kutyapártnak minden körzetben lesz jelöltje

Az I. kerületben nyolc egyéni választókerület (evk) található, az idén újrarajzolt kerülethatárokat térképes formában a Várnegyed április 5-i számában már bemutattuk. A körzetekben a következő jelöltek indulnak:

1. evk: Váczy Zoltán Kristóf (Várunk Egyesület-DK-MSZP-Párbeszéd-Zöldek-Momentum), **Wehner Kristóf** (Fidesz-KDNP), **Deák Lugossy Zoltán Tamás** (MKKP)

2. evk: Nádas Ágnes (Várunk Egyesület-DK-MSZP-Párbeszéd-Zöldek-Momentum), **Molnár Gábor** (Fidesz-KDNP), **Szalay Attila** (Szolidaritás), **Fehér Áron** (MKKP)

3. evk: Molnárka Gábor (Várunk Egyesület-DK-MSZP-Párbeszéd-Zöldek-Momentum), **Varga Dániel** (Fidesz-KDNP), **Horváth Máté** (MKKP), **Fischer Rezső László** (Szolidaritás),

4. evk: Dóczi Péter (Alternatíva Párt), **Gergely Andrea** (MKKP), **Sass László Sándor** (Szolidaritás), **Fazekas Csilla** (Fidesz-KDNP), **Budai Balázs** (Várunk Egyesület-DK-MSZP-Párbeszéd-Zöldek-Momentum)

5. evk: Nagy Ágnes (Szolidaritás), **Csákány Róbert** (MKKP), **Ecsenyi Áron** (LA75), **Döri Tamás** (Várunk Egyesület-DK-MSZP-Párbeszéd-Zöldek-Momentum), **Istvánffy Oszkár** (független), **Fróna Levente** (Fidesz-KDNP)

6. evk: Szintay István (MKKP), **Bauer Eszter** (Fidesz-KDNP), **Sziklai Attila** (Várunk Egyesület-DK-MSZP-Párbeszéd-Zöldek-Momentum)

7. evk: Remenyik Ildikó (Várunk Egyesület-DK-MSZP-Párbeszéd-Zöldek-Momentum), **Fekete Zsolt** (Szolidaritás), **Nánásiné Abonyi Gyöngyi** (MKKP), **Gulyás Gergely Kristóf** (Fidesz-KDNP)

8. evk: Csontos István (MKKP), **Kun János** (Várunk Egyesület-DK-MSZP-Párbeszéd-Zöldek-Momentum), **Bodnár Előd** (Fidesz-KDNP), **Varga Mária Ildikó** (Szolidaritás)

Június 9-én a települési nemzetiségi önkormányzati jelöltekről is szavazhatnak azok, akik felvetették magukat az adott nemzetiség névjegyzékébe. Jelenleg hét nemzetiségi önkormányzat működik az I. kerületben: bolgár, görög, lengyel, német, örmény, roma és szerb. A mostani választásokon nyolc nemzetiségi önkormányzat jelöltjeire lehet voksolni: a jelenlegieken felül a szlovák jelöltekre is.

Három párt állított kompenzációs listát: az MKKP-ét **Nánásiné Abonyi Gyöngyi**, a Várunk Egyesület-DK-MSZP-Párbeszéd-Zöldek-Momentumét **Váradiné Naszályi Márta**, a Fidesz-KDNP-ét **Böröcz László** vezeti. Kompenzációs listáról összesen hárman juthatnak a képviselő-testületbe. VN

Még sütik a Ruszwurm krémet

Ismét felfüggesztették a Ruszwurm cukrászdával szemben végrehajtást – tudatta V. Naszályi Márta polgármester. A Ruszwurm Kft. által üzemeltetett ingatlanokat május 13-án ürítették volna ki a végrehajtók. Az eredeti időpont május 9-e lett volna, de a kínai elnöki látogatás miatt ezt is el kellett halasztani.

Mint arról a Várnegyed beszámolt, a Ruszwurm-botrány 2023. október 9-én robbant ki, amikor Szamos Miklós, a Ruszwurm Kft. tulajdonosa azzal vádolta meg az I. kerületi polgármestert, hogy korábban védelmi pénzt kért tőle, és azért veszíti el a cukrászdái üzlethelyiségeit, mert erre nemet mondott. A polgármester rágalmozásért feljelentette Szamost, a rendőrség pedig vesztegetés gyanúja miatt nyomoz.

V. Naszályi Márta az előző ciklusban többször felszólalt a cég érdekében. Megválasztását követően az önkormányzat egyoldalúan felfüggesztette a cég ellen folyó pert, s úgy módosította a helyi szabályozást, hogy a Ruszwurm a tetemes tartozásai ellenére is engedélyt kaphasson terasznyitásra. Az újraindult perben 2022 őszére született jogerős döntés az üzlethelyiségek kiürítéséről. Az önkormányzat a jogerős bírósági döntés ellenére sem ürítette ki másfél éven át a Ruszwurm Kft. bérleményeit.

Böröcz László, a Fidesz I. kerületi elnöke és polgármesterjelöltje a közösségi médiában szomorúnak nevezte az esetet, és úgy fogalmazott, hogy V. Naszályi Márta „elveszi az I. kerületiektől a világhírű cukrászdát”, és szerinte a polgármestert a személyes bosszú motiválja az ügyben. Felhívta a figyelmet arra is, hogy Szamosék kitéssékelésével az „önkormányzat is nagyon rosszul jár, több száz milliós bérletdíj-követelése válik behajthatatlanná”.

SG

2024. JÚNIUS 9.

HELYI ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁS

NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁS

EURÓPAI PARLAMENTI VÁLASZTÁS

Bűnrossz!

A Halászbástya tövében tökéletes turistacsapda működik évek óta



Csak pár lépés a Halászbástya, a bisztró tökéletes helyen van ahhoz, hogy mindenképpen rátaláljunk Fotó: Kocsis Attila

Hova is menekülne a napsütés elől a messziről jött turista, miután a hús Mátyás-templomból kilépve megcsapja a déli nap? Hát persze, hogy a Kurjantó Bisztró és Party Service karjaiba, avagy más néven a BBQ&Grill Teraszra! Nekünk a hely egészen lesújtó, többségében egycsillagos értékelései keltették fel a figyelmünket, amivel alighanem Budapest legrosszabb vendéglátós reputációját tudhatja a magáénak.

A templom melletti park mélyén, az általános iskola tűzfalára támaszkodik a félköríves vendéglátó egység, körülötte sok-sok napernyővel védett faasztallal. Kiszolgálás nincs, a pultnál kell kérni a lángost, a hot dogot, grillhúst és hasáburgonyát. Egyszóval mindazt, amit a megfáradt idegen gyorsan, jóízűen elfogyasztana a kulturális élmények után. Gyorsan rendelünk is egy laktatónak képzelt fogást: természetesen lángost! Kétezer forintért ez nem is lehet annyira rossz választás, kipróbáljuk a gasztronómiai értelemben idegenül hangzó mozaréllás verziót.

Sajnos csalódnunk kell, egy valószínűleg jó ideje a csöpögőben várakozó példányt kell majszolnunk, sehol a friss, ropogós élmény, amit a lángos esetében gyerekkorunk óta megszoktunk. A tészta porlik, nem pedig foszlik a szájban.



Lángos újragondolva

Fotó: Várnegyed

Az ügy háttérét az Index mutatta be, részletezve, hogy Kun János párbeszéd budavári önkormányzati képviselő 2022 májusában terjesztette elő, hogy a Kurjantó Bisztró Kft. pályázatát nélkül kaphassa meg egy 128 négyzetméteres pavilon bérleti jogát a Mátyás-templom és a Halászbástya tőzsomszédságában. A bérlő 90 napra, havi 800 ezer forintért kapta meg az üzlethelyiséget, amit a polgármesteri hivatal előterjesztésére többször 90 napra meghosszabbítottak. Eközben a polgármesteri hivatal hiába ígerte, hogy megpályáztatják a bérleti lehetőséget, a bérleti pályázatokból rendszeresen kimaradt a pavilon. 2023 júliusában a V. Naszályi Márta által jegyzett előterjesztés ismét 90 napos hosszabbításról szólt, azonban az immár jobboldali többségű bizottság úgy döntött, hogy csak 60 napra hosszabbít, azzal a feltétellel, hogy ezalatt le kell folytatni egy egyfordulós, nyilvános pályázatot. A versenyztetés során az addigi bérlő, a Kurjantó Bisztró Kft. tette a legmagasabb ajánlatot, a korábbi bérleti díj hétszeresét, havi 5,3 millió Ft-ot kínált a pavilonért. Az I. kerületi Fidesz szerint a bérleti viszony kezdetétől 2023 augusztusig mindössze 9,2 millió Ft bevételhez jutott az önkormányzat, 2023 szeptemberétől 2024 szeptemberéig viszont 64 millió forint folyik be a bérlőtől. Álláspontjuk szerint emiatt 55 millió forintot kár érte a kerületet a pályázat nélküli időszakban.

A kinti asztalokat itt nem sokszor tisztíthatják, nekünk éppen egy olyan jut, amire már rászáradt-égett a madárguanó. A napernyőt néha megrezzenti a szél, újabb száraz ürülékdarabkákat szórva elénk. Kellemetlen. Mint ahogy a hasáburgonya is háromezerért, a hot dog menü hétezerért. A papírpohárba szervírozott felejthető kávé ezeregyszáz forintért már nem is tűnik fel, bár a környező (összehasonlíthatatlanul magasabb színvonalú) helyek is fillérre ennyiért mérik a feketetelevest. Kézműsásra itt nincs lehetőség, a vizesblokkban állítólag épp most szerelnek. Más kérdés, hogy keresve se találunk Toilet feliratú ajtót, és a korábbi vendégértékeléseknek is visszatérő fordulat a WC hiánya, illetve hogy a személyzet egy (fizető) nyilvános toalettet ajánl a vendégeknek.

Előttünk szintén lángost rendelt egy magyar nyelven akcentussal beszélő idős úr, ezek után nem álljuk meg, hogy meg ne kérdezzük: neki hogy ízlett ez a hungarikum? Tömör válasza ennyi: Bűnrossz! Mondja meg nekik, hogy helyben süssék ki, ez már tegnap óta ott áll!

Lám, nemcsak mi csalódnunk már az első kanyarban. A Google térképén csak úgy záporoznak a negatív vélemények a legkülönbözőbb nyelveken, de hogy a hely 166 komment alapján az 1,8-as átlagot érdemelte ki, az a jelenlegi budapesti gasztrószínteret tekintve már csúnya leégéssel ér fel.

Mit is irnak tehát a pórul járt turisták? Egyszerű turistacsapda, durva kiszolgálás, nem létező WC, újramelegített ételek, kerüljétek el a helyet, a legdrágább és legrosszabb hely Budapesten, átverés, óvakodj! Az internetes értékelések alapján mindez drámaian rossz eredmény. Nagytóval kell keresni az olyan éttermet vagy büfét, ami 1,8-as értékelést kap. Viszont mindez Budapest egyik legjobb helyén, a Mátyás templom tözsomszédságában mégis valóság, egy hosszú évek alatt kialakult, rögzült helyzet. Mert a turista csak egyszer fogyaszt itt, és amit tehet, hogy utólag legfeljebb jól lehúzza a helyet az interneten. Ezen a kiemelt lokáción a magas vendégforgalom miatt nincs szüksége a szolgáltatónak a visszatérő vendégkör kiépítésére. Az az üzenet viszont, amit a hely közvetít, se a Várba, se Magyarországra, sem pedig a sokat emlegetett szívélyes vendéglátásra nem vet jó fényt.

De még egyszer magáról a helyről, a pavilonról. A félkörves kiszolgáló helyiség üvegtetejét jócskán átmelegítette a nap, nem irigyeljük a bent dolgozókat. Poros, koszos a portál, a ZÁRVA táblát senki nem fordította meg NYITVA állásra, a látszatra itt sajnos nem adnak. A tető szélére akasztott cserepes (mű)virágok sem enyhítenek a kellemetlen összképen.

Mindez csak a felszín, nemcsak itt vannak gondok. A közelmúltban felmerült a gyanú, hogy tízmilliókat bukhatott az önkormányzat a pavilon kiadásával, amit a párbeszédese Kun János kezdeményezett a Tulajdonosi Bizottság elnökeként. A helyi Fidesz számításai szerint akár 55 milliós bérleti díjtól is eleshetett



az önkormányzat azzal, hogy a Halászbástyanál lévő üzletet pályázat nélkül adta bérbe a Kurjantó Bisztró Kft-nek. Így a verseny nélkül kijelölt bérlő 64 millió forint helyett mindössze 9 millió forintot fizetett a Szentháromság téren található pavilonért. V. Naszályi Márta polgármester állítása szerint értékbecslő állapította meg a bérleti díjat, és egyébként is, a pavilon a fideszes városvezetés ideje alatt üresen állt. Ezt viszont Böröcz László fideszes polgármesterjelölt fényképekkel cáfolta, bemutatva, hogy ott már 2018-ban is vendéglátóhely működött.

Várnegyed

Delegáció és korlátozások a Várban

A párbeszédese polgármester szerint a kormány dolga megoldani a helyiek parkolását

Jelentős lezárásokkal, parkolási korlátozásokkal járt az I. kerületben Hszi-Csin-ping kínai elnök budapesti látogatása. A csúcsovezető május 8-án három napos látogatásra érkezett Magyarországra, az elnök és delegációja a Hiltonban szállt meg. A lezárások leginkább az I. kerületet érintették: három napra a Vár közlekedését egyirányúsították, a közúti forgalom kizárólag a Bécsi kapu tér felől a Dísz tér irányába haladhatott az Országház és az Úri utcán keresztül, és jelentősen korlátozták a budavári parkolási lehetőségeket is.

A delegáció érkezése előtti napon Böröcz László, a budavári Fidesz elnöke, a párt polgármesterjelöltje felszólította V. Naszályi Mártá polgármestert, a baloldali összefogás jelöltjét: haladéktalanul intézkedjen, hogy a Várnegyed lakóinak parkolási engedélye a diplomáciai csúcstalálkozó idejére legyen érvényes az I. kerület teljes területén. V. Naszályi Márta ugyanazon a napon közösségi oldalán viszont a magyar kormányt szólította fel arra, hogy gondoskodjon a lezárások ideje alatti ingyenes parkolásról a város más részein vagy a mélygarázsokban. Egyben felhívta a figyelmet: nem tud engedélyt adni az ingyenes, Váron kívüli parkolásra, „mert az hivatali visszaélés volna”.

– Ez némiképp furcsa, mert az elmúlt években több ízben is hozott ilyen döntést a polgármester, többek között 2022 tavaszán, az olasz kerékpáros körverseny, a Giro d'Italia miatt – reagált Böröcz László. Idézte az önkormányzat hivatalos oldalán, a budavar.hu-n megtalálható, a kerékpáros versennyel kapcsolatos 2022-es cikket, amelyben ez állt: „A lezárások idején május 6-án nem büntethetőek meg a kerület Váron kívüli részén sem azok, akiknek vári behajtási engedélyük van.” Böröcz szerint V. Naszályi szándékosan akar káoszt előidézni, hogy minél nagyobb feszültséget okozzon és politikai tőkét kovácsolhasson.

A Budavári Önkormányzat végül május 8-án, a kínai elnök érkezésének napján ismertette a Várkapitányság döntését, miszerint három napra a Várkert Bazár mélygarázsában biztosítanak parkolóhelyeket az érintett utcákban élőknek.

SG



Biztonsági sáv és sátor a Hilton előtt

Fotó: Kocsis Attila

A könyv egy érzésvilág

Püske István, a híres kultúraszervező, könyvkiadó Püske Sándor fia nemrég arról adott hírt, hogy a folyamatosan csökkenő olvasói érdeklődés miatt kénytelen bezárni a Krisztina körüti könyvesboltját. Holott a bezárás még nem teljesen biztos, sietve időpontot kértünk a könyves dinasztia ma nyolcvanegy éves vezetőjétől, hogy a boltban még leülhessünk egy egész évszázadot átfogó beszélgetésre. Természetesen ez egy interjú kereteit meghaladná, mégis megpróbáltuk áttekinteni a Püske család történetét.



– **Meséljen szüleiéről: édesapja 1911-ben született, mennyire élhette meg a család a bizonyos boldog békeidőket?**

– Édesapám egy föld nélküli békési parasztcsaládból származott, viszont kitűnő tanuló volt. Szülei nem akarták gimnáziumba engedni, mert mint mondták, ha nadrágos ember lesz, nem fog visszatérni. De már tizenöt évesen biciklivel járta a vidéket, és a népi írókat, költőket látogatta. Feltett szándéka volt, hogy írásaikat kiadja. Később Pesten a jogi egyetemre járt, akkor jegyzetírásból és -másolásból kereste a kenyerét.

– **De miért érdekelte őt ennyire az irodalom, a népi írók munkássága?**

– Mert érdekelte a parasztság helyzete. A húszas években a földosztás kevés sikert hozott, és a teljes kilátástalanság jellemezte ezt a réteget.

– **Őn már Budapesten született, mire emlékszik a háború utáni fővárosból?**

– Egyik első, de nagyon élénk és erős élményem, hogy utazom a 66-os villamoson, és figyelem a vezetőt, aki egy utassal beszélget, és azt mondja: „Tudta? Halálra ítélték Rajk Lászlót”. Furcsa, hogy ez maradt meg, de otthon szüleim ilyen közéleti dolgokról mindennap beszélgettek.

– **Melyek voltak első olvasmányélményei?**

– Sinka István versei már tíz-tizenegy évesen is kedvenceim voltak, mert ő és mások édesapáméknál összejöttek, népdaloztak, verseket mondtak, beszélgettek. Ezek hatottak rám. Mikor Pista bácsi Balatonbogláron nyaralt, én ott sátoroztam a kertben és sokszor beszélgettem vele. Egyébként a Keleti Károly utcában lakott, ott, ahol a filmrendező Kósa Ferenc vagy



New York-i anekdoták, budai történetek

Fotók: Kaiser Ákos

Csoóri Sándor, és sokszor voltam náluk is. De igen, az olvasmányaim... May Károlytól, J. F. Coopertól, Verne-től szinte mindent olvastam. Hamvas Bélát, és a tibeti szerzőket is megtaláltam édesapám könyvesboltjában.

– Hét éves volt, amikor a Szerb utcai boltot államosítják. Mennyit fog fel ebből egy kisgyerek?

– Igazából semmit. Annyit tudtunk, hogy változás van, baj van. Édesapámat az ötvenes években hol egyik, hol másik rendőrségre kísérték be, legtöbbször azzal a gyanúval, hogy munkakerülő. És nekünk, gyerekeknek, ilyenkor az volt a dolgunk, hogy észrevétlenül követni kellett őt, hogy tudjuk, hova is viszik. Aztán édesanyám elkezdett telefonálni, addig, ameddig apát ki nem engedték. Egy jó nevű szobrász, Medgyessy Ferenc felkereste édesapámat, és azt mondta, ideje kitanulni a kerámiamesterséget. Akkor elkezdett szobormásolatokat készíteni egyik bátyámmal együtt, és ez biztosított megélhetési lehetőséget. Én is ott ismerkedtem meg az agyaggal.

– Édesapját 1962-ben hamis vádakkal bebörtönözték, egy év után szabadult, 1970-ben emigrált, és aztán Ön is követte. De miért csak évek múltán?

– Amikor kijött a börtönből, eldöntötte, hogy itthon nincs esélye arra, hogy könyvekkel foglalkozzon, és először csak látogatónak mentek ki édesanyámmal a már Amerikában élő két bátyámhoz. Egy év után jöttek haza azzal a szándékkal, hogy ők végleg kivándoroljanak. Végül hosszas levelezés és négy év várakozás után 1970-ben kapták meg a kivándorlási útlevelet.

– New Yorkban nyilván sok 45-ös, 56-os magyar emigránssal találkozott. Hogy sikerült a beilleszkedés?

– Volt sok segítőnk és sok támadónk is. Feljelentések tömege érkezett édesapám ellen azzal, hogy kommunista besúgó. Ezt onnan tudtuk pontosan, hogy mikor letették az állampolgári esküt, a feljelentési kartonját is megkapta. Ugyanakkor sok könyves barátja élt emigrációban, és velük kereste a kapcsolatot. Velük együtt szervezte azokat a szerzői körutakat, ahova itthoni írókat hívtunk meg. Így jutott ki Amerikába Csoóri Sándor, Csurka István, Sütő András, Kányádi Sándor, Duray Miklós és még sokan. Az ilyen előadói körutakra időzítettük a könyvek megjelen-



tetését. Édesapám a 82. utcában egy magyartól vásárolta meg a Corvin nevű boltot, a nevet meghagyta, így lett Püski-Corvin Magyar Könyvesház a neve. A kezdet nehéz volt, szüleim szerényen éltek, az, hogy étterembe menni, az szóba se jött.

– Lehetett a magyar könyvkiadást a hetvenes-nyolcvanas években jövedelmező módon működtetni?

– Igen, volt annyi emigráns vevőnk, aki ilyen módon is meg akarta tartani magyarságát. Jól ment az üzlet, de nemcsak saját könyveinket árusítottunk. A boltunk emellett a világ minden tájáról gyűjtötte a magyar könyveket és újságokat. Nálunk meg lehetett találni az ausztráliai magyar kiadványoktól kezdve a Nemzetőrön át a Népszabadságig mindent. Pontosan ez volt az érdekes és értékes a dologban, sokmindent árultunk, és sokmindenből tájékozódunk, hogy megtudjuk, ki hogyan gondolkodik.

– A könyveknek megvan a maguk sorsa. A Püski New York-i üzletéből sok könyvet csempésztek azért Magyarországra. Ez hogy ment?

– Ez legtöbbször úgy történt, hogy bejött valaki, a boltba, aki látogatónak érkezett a gyerekéhez. Nézegette a könyveket, és rákérdeztünk: Hazavinné? Igen. Tudja, hogy ezzel kockázatot vállal? Igen, de nincs pénzem megvenni. És erre odaadtuk neki ingyen. Itthon aztán olvasták azt az egy könyvet hatszázan.



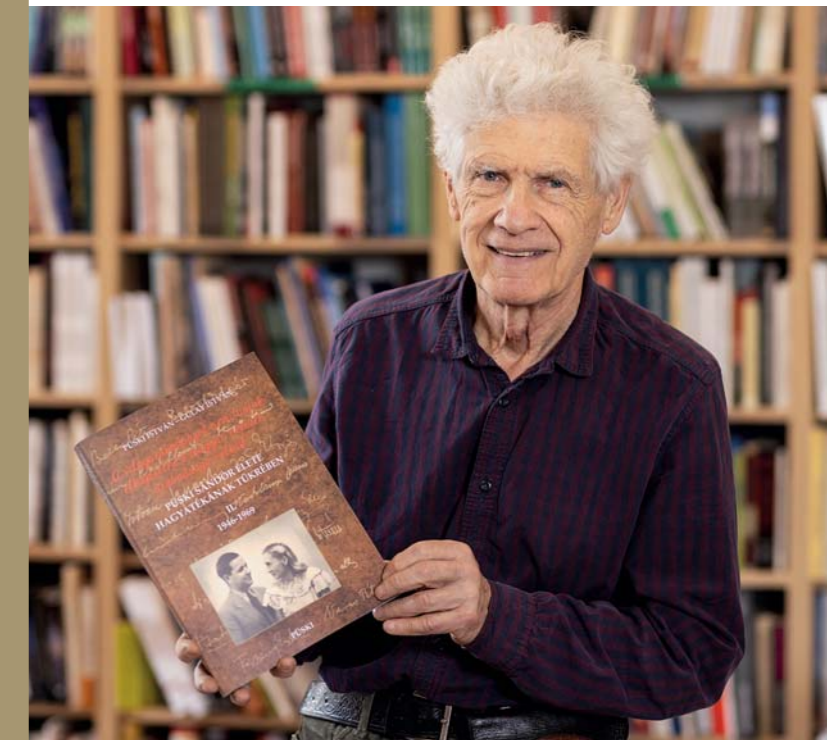
Fotók: Családi archívum

PÜSKI SÁNDOR

Békés, 1911. február 4. – Budapest, 2009. augusztus 2.

A Magyar Élet Könyvkiadó és a Püski-Corvin Magyar Könyvesház alapítója, irodalomszervező, Budavár díszpolgára

- Jogi diplomát szerez a Pázmány Péter Tudományegyetemen
- 1939-ben megalapítja a Magyar Élet Könyvkiadót, amely főként a népi írók munkáit népszerűsíti
- 1943-ban megszervezi a balatonszárszói találkozóként emlegetett Magyar Élet Tábort
- 1950-ben államosítják a könyvesboltját
- 1962-ben hamis vádakkal bebörtönzik, egy év után szabadul
- 1970-ben feleségével, Zoltán Ilonával az Egyesült Államokba emigrál
- 1975-ben indítja el a Püski Kiadót
- A New York-i Püski-Corvin Magyar Könyvesház az emigrációban élő magyarság fontos szellemi központjává válik
- 1989-ben tér vissza Budapestre



A család története már több kötetben is hozzáférhető

– Honnan tudták, hogy az, aki könyvet vitt, nem besúgó, nem provokátor?

– Kit érdekelt! Még tizennyolc évesen megkérdeztem édesapámat, nem zavarja-e, hogy jelentgetnek róla. Azt mondta, nem, fiam, nem érdekel, egy dolog érdekel, hogy azt írják le, amit mondok. Ő mindig kimondta, amit gondolt.

– 1993-ban tartották a szárszói találkozó ötven éves évfordulóját. A rendszerváltozás után milyen remények fogalmazódtak meg itt?

– Itt inkább rendkívüli módon érezhető volt a kommunista visszarendeződéstől való félelem. Hogy a polgári oldalra nagy bukás vár, vagy pedig sikerül a rendszerváltás. A résztvevők, így édesapám fejében is ezek a valós félelmek voltak.

– Egy nagy ugrással most beszéljünk a jelenről. Nemrég bejárta a sajtót, hogy fenntarthatatlanná vált a könyvesbolt, nincs elég vásárló, így kénytelenek bezárni. Nyilvánvalóan egy hosszabb folyamatnak a végén vagyunk, de mi lehet a mélyebb oka ennek?

– Az emberek nyolcvan-kilencven százaléka az interneten olvas. Ha jóindulatú vagyok, akkor ebben benne vannak azok is, akik regényt olvasnak, ideértve az e-könyvet is. A papíralapú könyv kiszorult az életünkben. Másrészt már jórészt csak információkat, híreket olvasunk. Ilyen a világ, már a szövegértelmezéssel vannak gondok. De úgy látszik ez egy folyamat, Németországban már két évtizede ott tartottak, ahol most mi. Akkor egy barátom hívott onnan, és mondta, egy nemzetközi hírű költő verseskötete háromszáz példányban kel el. Tulajdonképpen még örülhetünk annak, hogy húsz év után értük utol ebben a németeket... Ez ma világtendencia. De az olvasás az érzés. Kézbe veszem, olvasom, és a regény terét magamnak építem meg, a könyv egy érzésvilágot alakít ki bennünk. Nekem ez az életem, hogy működjön a bolt. De ha be is kell zárnom, akkor is lesznek még könyveink, mert a kiadó nem szűnik meg.

Kuthi Áron

TALÁLKOZZON VELÜNK!

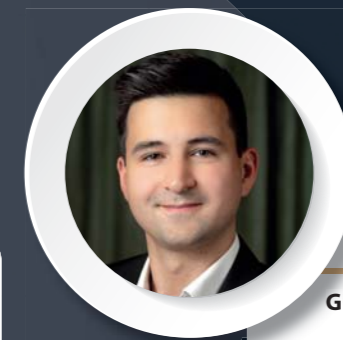
A Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat
képviselőinek fogadóórái



VÁRADINÉ NASZÁLYI MÁRTA
Párbeszéd
06-1/458-3013
polgarmester@budavar.hu
Hétfőnként 16:30-17:30 között
online (facebook.com/VNaszalyiMarta)



FAZEKAS CSILLA (5. EVK)
Fidesz-KDNP
06-20/559-6407
fazekas.csilla@budavar.hu
Előzetesen egyeztetett helyszínen
és időpontban



GULYÁS GERGELY KRISTÓF
Fidesz-KDNP
06-20/620-7295
gulyas.gergely@budavar.hu
Minden hónap első hétfőjén
17-18.00 között,
előzetes bejelentkezés alapján
1011 Budapest, Fő utca 28.



CSOBÁNCZY GÁBOR (6. EVK)
Demokratikus Koalíció
alpolgarmester@budavar.hu
Előzetesen egyeztetett helyszínen
és időpontban



KOVÁCS LÁSZLÓ GYÖRGY
(9. EVK) LMP
06-30/372-0373
kovacsaszlo@budavar.hu
Előzetes bejelentkezés alapján
minden hónap első szerdáján 17.00 órától
1013 Budapest, Döbrentei utca 19.



MARSCHALL MÁTÉ (2. EVK)
Fidesz-KDNP
06-20/354-1046
marschall.mate@budavar.hu
Előzetesen egyeztetett időpontban
1011 Budapest, Fő utca 28.



DR. PATTHY SZABOLCS
Fidesz-KDNP
06-30/456-7967
patthy.szabolcs@budavar.hu
Egyéni bejelentkezés alapján



DR. KUN JÁNOS (10. EVK)
Párbeszéd
06-20/569-5161
kun.janos@parbeszed.net
Előzetesen egyeztetett időpontban
Mandulás cukrászda (Zsolt utca 4.)
vagy Füge kávézó (Szirtes út 19.)



MOLNÁRKA GÁBOR (4. EVK)
Momentum
06-20/339-7660
molnarka.gabor@momentum.hu
Minden hónap első péntek, 17h
1015 Budapest, Hattyú utca 7.



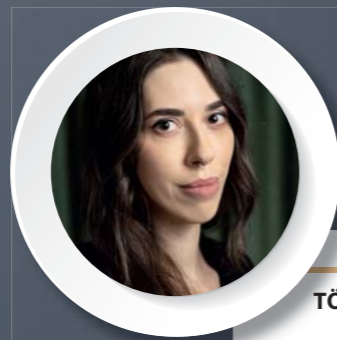
DR. SÁNDOR PÉTERNÉ (1. EVK)
Fidesz-KDNP
06-20/339-6306
PeterneSandor@budavar.hu
Előzetesen egyeztetett helyszínen
és időpontban



TIMÁR GYULA
Fidesz-KDNP
06-20/353-7100
timar.gyula@budavar.hu
Előzetesen egyeztetett időpontban
1011 Budapest, Fő utca 28.



REMENYIK ILDIKÓ (8. EVK)
MSZP
06-20/535-1400
remenyik.ildiko@budavar.hu
Időpont: telefonos egyeztetés alapján
1016 Budapest, Krisztina krt. 73.



TÖLCSÉR BORBÁLA (7. EVK)
Momentum
tolcser.borbala@budavar.hu
Minden páros kedden 18:00 órától
Helyszín: megbeszélés szerint
Előzetes bejelentkezés szükséges



VARGA DÁNIEL (3. EVK)
Független
06-20/339-7655
varga.daniel@budavar.hu
Előzetesen egyeztetett időpontban
1015 Budapest, Franklin utca 2.
facebook.com/vargadanielbuda



ZSITNYÁK JÁNOS
Független
06-20/620-7285
zsitnyak.janos@budavar.hu
Előzetesen egyeztetett időpontban
1015 Budapest, Franklin utca 2.



Kollár-Klemencz László. Fellép akusztikus műsorával Frenk, az Ephemere, a Messesippi, az idén Fonogram díjjal jutalmazott Nagy Emma Quintett, a Platon Karataev duó, az Ötödik Évszak, Gerendás Péter és JaMese is. A nemzetközi porondon is sikereket arató fiatal Intergeese, Baló Sámuel trió és Boebeck a feltörekvő nemzedéket erősítik.

A MáraiKult méltán népszerű, zenei sorozata, az idén Kosuth-díjban részesített Misztrál együttes Regejáró Művészeti Klubja különleges koncerttel érkezik hozzánk. Pribojzski Mátyás Szájharmonika Klubja pedig nyáron is folytatódik. A Virág Benedek Házban az apróságokra is több zenés gyerekprogram vár: május 26-án a Katáng zenekarral ünnepeljük a Gyereknapot, június 21-én pedig hivatalosan is elbúcsúzzunk a tanévtől Farkasházi Réka és a Tintanyúl vakációköszöntő koncertjével.

MOZI, GASZTRO, KVÍZ ÉS TÁNC

A csillagos ég alatti retro kertmozi vetítések is különleges hangulatúnak ígérkeznek. Nyári filmklubunk június 6-án egy igazi, minden korosztály számára kedves és szórakoztató klasszikussal, a Macskafogóval indul útjára, azt követően pedig A tanú című film örökérvényű poénjait idézhetjük majd fel.

Hogy ne maradjunk étlen-szomjan, az udvar izgalmas és finom falatokat biztosító gasztroeseményeknek is otthont ad. Júliusban és augusztusban egy igazi kuriózum, a Kalandozás az ehető virágok varázslatos világában program gazdagítja az évadot. A kézműveskedés sem marad el, június 11-én a Kerámia mozaik készítés rejtelmeivel ismerkedhetnek a látogatók.

Az udvar garantáltan a nevetéstől lesz hangos a Kvízesteknek köszönhetően, melyek havi egy alkalommal biztosítják a jókedvet a Quizland vezetésével, május elejétől.

A Virág Benedek Ház udvarára költözik a nyári időszakra a Mydros – Görög táncház (06. 07. 07. 26.). A magyar népzene kedvelőinek Farkas Zoltán „Batyú” tánctanítással és tánczázzal kedveskedik. Egy nappal a Skócia – Magyarország futballmeccs előtt érkezik a skót zene kedvelőinek a Dagda Zenekar skót táncháza (06. 22.), bár bízunk benne, a pályán a mieink húzzák majd el a skótok nótáját.

HA MÁR FOCI...!

A sport szerelmeseinek is van egy jó hírünk: a júniusi labdarúgó Európa-bajnokság mérkőzésein együtt szurkolhatunk a magyar válogatottnak, a hatalmas kivetítő vásznon követhetik a nemzeti tizenegy csatáit egy hideg sör társaságában.

A Virág Benedek Ház egy nívós helyszín, egyedi hangulatával minden korosztály számára felüdülést kínál. Ha egy kávé, tea mellett könyvet olvasnál, egy felhőtlen délelőttöt töltenél el gyermekeddel, pároddal vagy barátoddal, vagy egy jó hangulatú koncerten fogyasztanál el pár pohár italt – a Virág Benedek Ház örömmel vár!



Udvarolj nálunk egész nyáron!

Különleges szabadtéri programokkal vár a Virág Benedek Ház

Megújulva, mégis megtartva eredendő szépségét várja látogatóit nyáron a Tabán ékessége, a reformkor egyik legnagyobb irodalmi mesteréről elnevezett Virág Benedek Ház és annak bensőséges hangulatú udvara.

A Virág Benedek Ház olyan, mint egy hűsítő ital - nyáron az igazi. Ilyenkor teljesedik ki az évszázados falak, boltívek és a virágzó kert természetes díszlete alkotta közeg. Közeg, amely egy közösségi tér, ahol a nyári kánikulában is egyedülálló élményekkel gazdagodhat az, aki kíváncsi, mi minden történik az udvar öreg diófájának árnyékában.

EGY HELY, AHOL KITÁGUL A VILÁG

Hogy milyen programokat kínál idén nyáron a ház? Felsorolni is nehéz. Lesz itt minden, mint egy klasszikus, múlt századi tabáni trafikban: könnyű- és komolyzenei koncertek, színházi előadás, kertmozi, kézműves foglalkozás, táncház, étel- és sörköstoló, kvízest, gyermek- és ifjúsági programok, sportközvetítés és még sok-sok színes, tartalmas attrakció.

HA SZERDA VAGY PÉNTEK, AKKOR ZENE

A ház igazi különlegessége az udvar alkotta akusztika. Ezt kihasználva valóban impozáns és széles palettájú zenei repertoárral várjuk azokat, akik bolondulnak az élő zenéért. Udvarolni fog nálunk a Heaven Street Seven frontemberének új formációja, a Szűcsinger, itt tartja irodalmi estjét a Kistehénből ismert



1013 Budapest, Döbrentei utca 9.

Elérhetőség: info@maraikult.hu

+36-20/264-1134

www.maraikult.hu

Így érdemes pályázniuk a társasházaknak

Épületfelújításra és energetikai korszerűsítésre is nyerhető támogatás



Forrás: Budavári Önkormányzat Facebook-oldala

HASZNOS TANÁCSOK:

- mivel az elnyerhető támogatás maximális mértéke hatmillió forint, a nagyobb munkákat érdemes szakaszolni és akár minden évben pályázni;
- a társasházaknak érdemes közép- és hosszú távú felújítási tervet készítenie;
- sokan elfelejtik pendrive-on is beadni a pályázatot, ezt érdemes leadás előtt ellenőrizni, valamint azt is, hogy a pályázati csomagban minden dokumentáció szerepel;
- ha sikeres a pályázat, arról emaiben tájékoztatják a közös képviselőt vagy a kapcsolattartót, a határidő közeledtével érdemes rendszeresen nézni az emailfókot, ezt sokan elfelejtik.

az elszámolásra és az esetleges határidő-hosszabbításra 2026-ban kerül sor.

Csány Éva beszélt arról is, hogy új lift építésére is lehet pályázni, bár az nem felújításnak, hanem beruházásnak minősül. Az energetikai korszerűsítés jellemzően a nyílászárók cseréjét, lapostető szigetelését vagy a fűtési rendszer cseréjét, korszerűsítését jelenti.

ALAPOS FOTÓDOKUMENTÁCIÓT KELL KÉSZÍTENI

A pályázati anyagot egy-egy példányban papíralapon, valamint elektronikusan (pendrive-on) kell benyújtani. A csomagban szerepelnie kell a munkálatokról szóló közgyűlési határozatnak, be kell mutatni a kivitelezés összköltségét – ha ez az ötmillió forintot meghaladja, akkor a három különböző árajánlatot –, valamint az ötven százalékos önerőt is igazolni kell. A főépítész kiemelte: a pályázathoz és a későbbi elszámoláshoz is szükség van egy alapos fotódokumentációra.

KÜLÖN ENGEDÉLY KELL A LIFTEKHEZ

A beadott pályázati anyag részét kell képeznie a szükséges hatósági engedélyeknek. Ha a társasház világörökségi területen áll, akkor örökségvédelmi engedélyre vagy bejelentésre is szükség van. Amennyiben az ingatlan nem világörökségi területen van – ez az I. kerületben lényegében a Gellért-hegy egy részét és a Krisztinavárost jelenti – akkor településképi bejelentés kell. A liftekhez speciális engedélyt kell beszerezni.

A pályázat akkor minősül érvénytelennek, ha egyáltalán nem vagy nem teljes körűen hiánypótló, ha megszegi a kerületi előírásokat vagy az épületen reklámmolínót helyeznek el.

A kerületi önkormányzat részéről a pályázatok ügyében Bruncker Éva a kapcsolattartó, bármilyen kérdéssel hozzá érdemes fordulni (bruncker.eva@budavar.hu). Személyes egyeztetésre hétfőtől csütörtökig 9-12 óra között van lehetőség, előzetes időpont egyeztetés alapján. Időpont a +36-20/384-3706 telefonszámon kérhető.

Évente körülbelül 100-150 pályázat szokott érkezni az I. kerületi önkormányzat által kiírt épületfelújítási és energetikai korszerűsítési támogatásra. A tapasztalatok szerint ezek négyötöde hiánypótlásra szorul, ezért az önkormányzat szakemberei május 7-én nyilvános fórumon adtak tanácsokat a sikeres pályázatok elkészítéséhez.

LEGFELJEBB HATMILLIÓ FORINTOT LEHET ELNYERNI

Csány Éva, az I. kerület főépítésze az eseményen elmondta: idén 200 millió forintos pályázati keret áll rendelkezésre, épületfelújításra 150 millió, energetikai korszerűsítésre pedig 50 millió. Az elnyerhető támogatás a munkálatok összköltségének a fele, de legfeljebb hatmillió forint lehet. A támogatás mértéke függ a beérkezett pályázatok számától, a munkálatok szükségességétől és hasznosságától, valamint attól is, hogy az adott társasház műszakilag milyen állapotban van, mennyire sürgető a felújítás.

ŐSZRE BÍRÁLJÁK EL A PÁLYÁZATOKAT

A pályázati kiírásokat április 16-án tették közzé az önkormányzat honlapján. A pályázatok beadási határideje május 30., és idén is lesz lehetőség 15 napos határidővel a hiányos pályázatok hiánypótlására. Ezt követően a pályázatban foglaltakat a helyszínen ellenőrzik, majd a jelentkezéseket rangsorolják és előkészítik a döntéshez. A főépítész kiemelte: előnyt élveznek azok a pályázók társasházak, amelyekben például súlyos tartószerkezeti károsodást akarnak megszüntetni, valamint a városképi szempontból fontos épületek. A pályázatok elbírálásának határideje szeptember 16., a szerződéskötéseké pedig november 29. A munkálatok elvégzésére 18 hónap áll rendelkezésre,



Fotó: Nemzeti Hauszmann Program

Jaj, gyerekvisítás! Jaj, mi lesz velünk!

A Nemzeti Hauszmann Program beruházásában új játszótér nyílik a Váralján, a Budai Vár déli lejtőjén, a Buzogánytorony közelében. Erről adott hírt egy Facebook-bejegyzésben a beruházó kicsivel a játszótér megnyitása előtt, ám a fejlesztés egyes Facebook-felhasználóknak egyáltalán nem tetszett. A kifogások a következők voltak:

- nem kérdeztek meg róla senkit
- miért nem szóltak előre?
- érintetlenül kellett volna hagyni a területet
- más, elhanyagolt környéket kellett volna inkább felújítani
- gyerekvisítás lesz
- nem lehet majd szellőztetni

Well, well, mondanák a vitakultúrában valamelyest előtűnk járó angolok. Kezdjük az elején. Egy játszótér nemcsak hip-hop odakerül egy éjszaka, azt bizony földmunkák előzik meg. Esetleg meg lehet szólítani az alapozást végző jómunkásembert, hogy aszongya, Jó napot, mi épül itt? Játszótér! És már is lehet ellene tiltakozó Facebook-csoportot indítani. Ha valaki gyanús földmozgatást észlel ablakán kihajolva, szűkebb lakókörnyezetében, hangot lehet adni nyomban a nemtetszésnek akár az önkormányzatnál, akár a Várkapitányságnál.

Aztán a város szövete az olyan, hogy a homogenitást itt-ott megszakítja valami, egy ház sor, pavilonsor, kutyafuttató, vilamospálya, és mindez ráadásul évtizedekben mérhető lassú mozgásban van. Hol bontanak, hol építenek. A Vár speciel ezer éve a helyén van, de a hátán cipelt sokminden azért változik

néha. A városban az emberek, emberi közösségek ugyanis belakják a környezetüket, művelik, arcukat formálják, horribile dictu használják.

Igen, érintetlen volt ez a Gellérthegy felé néző enyhe lejtő, élvezhettük ezt több mint fél évszázadon át. De legyünk szigorúak magunkhoz: ez a csekély mértékű beavatkozás nem tesz tönkre se méhlegelőt, se pázsitot, se pedig panorámát. Egykor talán török ostromlók tábora állt itt, most játszótér. Mi ez, ha nem a nagybetűs béke?

De mindeközben igaza is van a zsörtölődő hozzászólónak, van még jópár elhagyatott sarka a városnak, ahol jó lenne rendet tenni és ahova jó lenne funkciót vinni. Majd egyszer biztos eljutunk oda is, hogy minden, de minden közterület gondozott, felújított és közfunkcióval ellátott lesz. Csak hát akkor még több gyerekvisítás lesz a hintában, akkor még inkább lesz kiáltozva fogócskázás a homokozó körül, és akkor majd a játszótéren bandázik a kistinédzser tanítás után. Mert ugye, ha tetszik, ha nem, belőlük válik később az a GDP-t termelő állampolgár, aki majd eltart minket.

Ja, és hát a szellőztetés mivel alapesetben ablaknyitással jár, ott és akkor bizony akaratlanul is hangok szűrődhetnek be, hovatovább legyen járhatnak ki és be, és járulékos kárként szünyogok rejtőzködhetnek el a függöny redői között. „Itt van a város, vagyunk lakói.” Mennyire találó és örök érvényű, ragyogó szavak ezek.

Kuthi Áron

KÖZÉRDEKŰ

BUDAPEST FŐVÁROS I. KERÜLET BUDAVÁRI POLGÁRMESTERI HIVATAL

ÜGYFÉLFOGADÁS ÉS TELEFONSZÁMOK

Központi telefonszám: +36-1/458-3000

Ügyfélfogadási idő:
Hétfő: 14.00-18.00 óra
Szerda: 8.00-16.30 óra
Péntek: 8.00-12.00 óra
(ebédidő: 12.00-12.30 óra)

Cím: 1014 Budapest, Kapisztrán tér 1.
Levelezési cím: 1276 Budapest, Pf. 1198
Központi e-mail: hivatal@budavar.hu

Honlap: www.budavar.hu

ÜGYFÉLSZOLGÁLATOK:

I. számú:
1014 Budapest, Kapisztrán tér 1.
Telefonszám:
06-1/458-3030,
06-1/458-3025

Ügyfélfogadási idő:
Hétfő: 8.00-18.30 óra
Kedd: 8.00-16.00 óra
Szerda: 8.00-16.30 óra
Csütörtök: 8.00-16.00 óra
Péntek: 8.00-13.00 óra
(ebédidő: 12.00-12.30 óra)

III. számú:
1014 Budapest, Országház utca 9.
(Közterület-felügyeleti Iroda)
időpont egyeztetés: 06-1/225-7271
vagy kozteruletfelugyelet@budavar.hu

Ügyfélfogadási idő:
Hétfő: 8.00-16.00 óra
Kedd: 8.00-16.00 óra
Szerda: 8.00-16.00 óra
Csütörtök: 8.00-16.00 óra
Péntek: 8.00-13.00 óra
(ebédidő: 12.00-12.30 óra)
Csak előre egyeztetett időpontban!

II. számú:
1013 Budapest, Attila út 65.
Telefonszám:
06-1/225-7276

Ügyfélfogadási idő:
Hétfő: 8.00-18.30 óra
Kedd: 8.00-16.00 óra
Szerda: 8.00-16.30 óra
Csütörtök: 8.00-16.00 óra
Péntek: 8.00-13.00 óra
(ebédidő: 12.00-12.30 óra)

GAMESZ ügyfélszolgálat
1011 Budapest, Iskola utca 16.
Telefonszám:
06-1/225-2440
06-1/225-2450

Ügyfélfogadási idő:
Hétfő: 08.00-18.00
Kedd: 08.00-16.00
Szerda: 08.00-16.00
Csütörtök: 08.00-16.00
Péntek: 08.00-13.00
(ebédidő: 12.00-12.30 óra)



Fotók: Kőrösi Tamás



EURÓPA FESZTIVÁL AZ EURÓPA LIGETBEN

Május 11-én, szombaton Európa Fesztivált tartott a Budavári Önkormányzat, az eseménnyel hazánk húsz éves európai uniós tagságát ünnepelte. A programban gyerekkoncert, pódiumbeszélgetések, kézműves foglalkozás, bábjáték és koncertek szerepeltek, valamint bemutatkoztak a nemzetiségi önkormányzatok. Az Európa Ligetben majdnem minden európai országnak és fővárosnak van egy fája, de eddig Szlovénia nem képviseltette magát ebben a parkban. Május 11-én azonban Marjan Cencen, Szlovénia budapesti nagykövete, V. Naszályi Márta, Budavár polgármestere és Karácsony Gergely főpolgármester a Ljubljana feliratú kő mellett elültették az ország fáját.



Szellemi patika a Clark Ádám téren

Művészeti galéria, könyvkiadó, oktatási-, közösségépítő helyszín. Ezeket mind magába foglalja a Hunyadi János út és a Clark Ádám tér sarkán a művészetek kedvelőit hívogató Ráth Lépcső Tudásközpont és Galéria. A sokoldalú művészeti és kulturális élményeket kínáló intézmény vezetőjével, Buzás Kálmán várostörténésszel, egyetemi oktatóval beszélgettünk.

A 2016-ban nyílt tudásközpont évszázados családi hagyomány, a mecénatúra eszméje mentén működik. Buzás Kálmán elárulta, hogy a galéria névválasztásával emléket állítottak a tabáni Ráth-Semmelweis családnak. A Ráth családhoz felesége révén kötődik, aki egészen az 1700-as évek végéig tudja egyenes ágon visszavezetni családfáját. Többek között Ráth József patikáriustól, Ráth Péter Buda országgyűlési képviselőjén át, Ráth Károly, Budapest első főpolgármesteréig.

„Ők budai lakosként nemcsak az I. kerület és a főváros történetéhez, hanem a hazai művészettörténethez és kultúrához is szervesen hozzátartoznak, mert Magyarország nagy mecénásai voltak, nekünk pedig kötelességünk ezt a hagyományt tovább vinni” – fogalmazott vendéglátónk. Szerinte ez a hivatás a mai magyar művészeti életből sem hiányzik, csak megfelelő keretrendszer kell a kibontakozásához.

„A '90-es évektől Budapestről sorra tűntek el a kortárs művészeti galériák. Pedig ahhoz, hogy támogatni tudjuk a művészeket, létre kell hozni ennek a színhelyét. Ez volt a legfontosabb célunk” – fejtette ki a tulajdonos. Szerinte a művészek kötelessége, hogy bemutassák saját magukat és munkáikat, ők ehhez biztosítanak teret. Eddig 24 kortárs, szinte ismeretlen művész alkotásaiból álló tárlatnak adott otthont a három helyiségből álló kiállítóteret, amely ma is a család otthona, és amelyben a kiállítások maguk is egy-egy műalkotássá szerveződnek.

„Sok külföldi megfordul nálunk, és viszik jó hírünket messze a nagyvilágba, de ez elsősorban a helyi lakóközösségnek szóló kezdeményezés, ahová a környékbeliek hetente, de van,



Nem lehet elmenni mellette

Fotó: Kocsis Attila

hogy naponta betérnek” – mondta el Buzás Kálmán, aki szerint a galéria olyan, mint egy régi patika: „Móricz Zsigmonddal élve, oda nem gyógyszerért, hanem a jó szóért jártak be az emberek, attól gyógyultak meg. Ide is bátran be lehet lépni, ez nem egy feszezős hely.”

Hogy ez mennyire így van, mi sem mutatta jobban, mint hogy beszélgetésünk közben egy betévedt külföldi turistacsoport egyik tagja nekiállt játszani az előtérben álló zongorán. A rögtönzött koncert kitűnően összecsengett a „szellemi patika” atmoszférájával, amelybe éppúgy beleférnek az aktuális, a Jelky András Iparművészeti Szakgimnázium fennállásának 150. évfordulójára rendezett kortárs iparművészeti kiállítás friss ötvös- és textilmunkái, illetve az azokat kiegészítő másfél évszázados festmények, tárgyak, mint a tudásközpont jelleget kidomborító, május 24-ig minden szerdán megtartott művészetfilozófiai előadások, az oktatói munka, vagy a falak közt zajló könyvkiadói és szerkesztői tevékenység. Buzás Kálmán vallja: „Akinek csak lehet, meg kell tanítanunk mindent, amit mi tudunk. Ez egy tanítói, ha úgy tetszik szülői feladat.”

Tari

MIRE KÉSZÜL A RÁTH LÉPCSŐ GALÉRIA?

Vendéglátónk az előttünk álló fél év programjáról elárulta, hogy a következő kiállításon három, alföldi és dunántúli, kortárs magyar keramikus műveit csodálhatják meg a látogatók, amelynek a rendezője a teríték lesz. Azt követően a portréfestészet kap főszerepet, amelyet a csomagolásfilozófiát és -történetet közép-pontba állító tárlat követ majd.



Kalandos Országház utca

Hajdanán a csöndes budai várban a hivatalnokok csatos cipői koptatta Országház utca keleti oldalán laktak a pékek. Ezért hívták akkoriban az utcát Böckhengassénak, vagyis Sütő-utcának.

A szomorú 18. században, az 1700-as évek második felében Buda legnagyobb terme az egykori Felső vásár- vagy Bomba téren, a Fehér Kereszt fogadó épületében volt található. A budai polgárok ott tartották báljaikat és farsangi mulatságaikat, mígnem 1785-ben elkészült a Várban az ország háza, és a jó budaiak attól fogva ünnepelni, táncolni és mulatozni az alsóház díszes, két emelet magas üléstermébe jártak.

Szeretem az ilyen mondatokat.

Az Országház utca délen, a Szentháromság térről indul, és északon, a Kapisztrán téren, az egykori Helyőrségi templom szentélyénél, a Magdolna-torony mögötti romkert sarkánál ér véget. Az 1400-as években ez volt a Vár főutcája.

Árpád-házi királyok, magyar Anjouk és Luxemburgi Zsigmond telepítettek ide francia földről és Itáliából papokat, lovagokat, kézműveseket, itt volt a középkori Buda latin negyede, és az utca északi szakaszát hajdanán Olaszok utcájának hívták.

Nem is gondolnánk, milyen kalandos hely az Országház utca.

Olvassuk csak, miről tudósít 1892. március 7-én a Budapest című újság cikke: „Budavárban tegnap nagy feltűnést kelto letartóztatás történt. Szombathalvy Albert detektív főnök járt ott egy egész sereg nyomozóval, hogy kiderítsék bizonyos rongyos bankók titkát. A detektívek Turcsányi György újságkihordónál jártak az Országház utca 27-ik szám alatt, s házkutatást tartottak, melynek eredményeképpen pár ezer forintnyi elrongyolódott bankó került a rendőrség kezei közé.”

Budapesti Napló, 1904. augusztus 17. „Nemcsik András rovott múltú ügynöknek meggyűlt már a baja a rendőrséggel. Legutóbb csalás miatt körözték, közben azonban újabb csalásokat követett el. Tegnap sorra járta az Országház utca házmestereit, és a Házmesterek Jogvédő Egyesülete megbízottjának adva ki magát, egy korona tagdíj lefizetése ellenében az egyesület tagjainak nyilvánította őket.”

1900 márciusából: „Ma egy gyilkossági merénylet hozta izgatottságba a különben csöndes budai várat. A gyilkos is, az áldozat is intelligens ember, az egyik magánhivatalnok, a másik pedig ügyvéd, s a véres tette a bosszú ösztönözte a gyilkost, mert az ügyvéd valami peres ügyben állítólag megkárosította.” Az áldozat dr. Horváth István, aki „az Országház utca 33-ik számú házában lakott, itt volt az ügyvédi irodája is, amelyben a merénylet történt. Az ötvenhét esztendősként fiskális aggregény volt s bátyjával, Horváth Ferenc királyi tanácsos, nyugalmazott pénzügyigazgatóval, meg három hűgával lakott együtt a házában. A merénylet nyugodtan, szinte hidegvérrel végzett áldozatával. Négy-szer lőtt rá közvetlen közelből s mind a négy golyó talált.”

Keressünk valami derűsebbet, és pillantsunk be egyetlen épület födele alá. Az Országház utca 24. egykori lakói közt szemezgetek. Lássuk csak, ki mindenki lakott e házában?

Az 1880-as években Szepessy Kálmán, a prágai Szlavia életbiztosító bank vezérigazgatójának vezérigazgatója. Vele nagyjából egyidőben Volff Mihály államhivatalnok, Kerpely Antal minisztériumi tanácsos és Oehl Cecília Telegrafen-Manipuláns (vagyis távirtdakezelő). Aztán Dréher János államhivatalnok, Püspöky Grácia magánzó, 1898 körül Bucsek Sándorné szén- és fakereskedő, Magisztrát Ferenc hivataloszó, Hasszán Mátyás kőműves. Az 1900-as évek legelején biztosan itt lakik egyebek közt Kasza Lajos honvéd huszárörrmester, Trajtlér Tibor honvéd szármájárnok, Steinfeld Ernő könyvnyomdász, Ládány Lajos betűöntő. Özvegy dr. emőkei Emich Gusztávné, született Dvorák Erzsébet magánzó.

Ó, egy varázslatos, krúdys név! Liptószentandrás Andreánszky Mária. 1898. október 29-én halt meg nyolcvan éves korában.

Ők mind itt laktak egykor. És még hányan!

Menjünk időben kicsit messzebb.

1807-ben a házat gróf Döry Gábor özvegye, báró Eötvös Katalin vásárolta meg. Hogy ki ő? És nekünk miért érdekes? Nos, az ő lányának, gróf Döry Katalinnak és gróf Buttler János grófnak a viharos szerelme ihlette Mikszáth Kálmán Különös házasság című, híres regényét. Kettejük története kalandos, romantikus, felkavaró és felháborító. Nézzenek utána. Nem fogják megbánni.

Szász Miklós György



A mi Zórádunk

Sosem látott képek a Tabán festőjétől

Április 30-án nyitotta meg kapuit a Precíz Bohém című Zórád Ernő- emlékkiállítás a Virág Benedek Házban. A rendezvényre nem véletlenül telt meg érdeklődőkkel a teljes kiállítótér: a nagyközönség a 20 évvel ezelőtt elhunyt grafikus művész és képregényrajzoló olyan alkotásait tekintheti meg a tárlaton, amelyek eddig jórészt rejtve maradtak a nagyközönség előtt.

A május 24-ig látogatható kiállítás megnyitóján nem volt egyszerű közel férkőzni Zórád Ernő eddig magángyűjteményekben szunnyadó képeihez. A Virág Benedek Ház kiállítótermeiben türelmetlenül várakozó tömeg nem győzte magába szívni a páratlan életerővel, mozgalmassággal és gazdag színvilággal bíró, szentimentalizmussal és humorral átítatott képek hangulatát.

LETÜNT VILÁGOK TÜKREI

Zórád Ernőt nem véletlenül szokás „a Tabán festőjének” nevezni. A városrész bontásának hírére az 1930-as évek elején ecsetet ragadó, az eltűnő vidéket megörökítő művésznemzedék egyik legérdemesebb tagjának bizonyult arra, hogy művésze révén megőrizze a Rácváros miliójét. Külön figyelemreméltó, hogy mindezt évtizedekkel az események után, régi vázlatait felhasználva és emlékezetből alkotva tette meg. A mostani tárlaton is nagy hangsúlyt kap életművének ez a szelete.

Zórád egyenes vonalat szinte alig tartalmazó formavilága, amely összességében mégis precíz egészé áll össze, kiválóan adja vissza a Tabán girbegurba utcáit, háztetőrengetegét, szinte egymásba gabalyodó épületeit, az ezek között megbújó zöldterületeit, illetve egyszerre nagyvárosi és vidéki jellegét.

A többnyire vegyes technikával készült festményeken a látogató szeme önkéntelenül is egyre több apróságot fedez fel: néhol a vizuális érzékelés középtartományából tűnik elő meglepően aprólékos körvonalakkal egy-egy cégér, tábla, néhol egész távoli homlokzatok rajzolódna ki az emberi tekintet számára szokatlanul éles kontúrokkal, és van, hogy az előtér figuráinak pontos arcvonásait bízza a művész a fantáziánkra egy-két elnagyolt ecsetvonással.

A falakról és vitrinekből természetesen visszaköszönnek a mesekönyvekből, képregényekből jól ismert figurák, jelenetek is, de biedermeier és art deco ízekkel fűszerezett vadászcenákat, és Krúdy vörös postakocsijának ábrázolását is megcsodálhatjuk a kiállított művek között. Sok képen kerülnek középpontba a lovak, legyen szó egy csikós által a pusztában hajtott



Tűpontos jellemrajzok, humoros részletek

Fotók: Tóth Tibor

ménésről, Ferenc József huszára alatt ágaskodó szürkéről, a derbi szokék alatt vágtázó jószágairól, vagy a két világháború közötti lovas fegyvernem fenségesen komor állatairól. Nem csoda, hogy Zórád műveiben gyakran jelent meg ez a téma: a második világháborúban maga is lovas tüzéreként szolgált.

Legalább ilyen fontos szerep jut a kiállításon a többnyire pajos, ledér öltözetben pózoló hölgyalakoknak, de a cigányság képviselői, és pár képen Zórád Ernő is visszaköszön a vásznonról.

A MŰVÉSZETEK FELLEGVÁRA

Az ünnepélyes keretek között megrendezett megnyitón Böröcz László miniszteri biztos köszönetet mondott a kiállítás szervezőinek, külön kiemelve Vecsey András ötletgazda szerepét.

„Az I. kerületnek minden adottsága megvan ahhoz, hogy a kultúra ápolásának és művelésének egyik fellegvára legyen” – fogalmazott Böröcz, rámutatva, hogy a városrész történelmileg is bővelkedik művészekben és művészi teljesítményekben, akár itt élő, akár az életük egy szakaszában itt alkotó írókról, költőkről, zenészekről, képzőművészekről egyen szó.

„Hálásak lehetünk azért, hogy ezt a kerületet szolgálhatjuk és építhetjük” – emelte ki a Fidesz helyi elnöke, hangsúlyozva, hogy úgy szeretnék építeni Budavárat, hogy egy békés, élhető és fejlődő kerület lehessen, ahol a városvezetés támogatja a művészeteket, nem nyomja el a más véleményen lévőköt és az itt élők együtt építik a helyi közösséget.

A PRECÍZ BOHÉM

Szerényi Gábor grafikus, riporter, műsorvezető megnyitójában Zórád Ernő művészetét és életútját vázolta fel a jelenlévőknek. Felidézte, hogy az 1911-ben, Balassagyarmaton született, de gyermekkorának nagy részét a Hont vármegyei Dacsókeszin



Változatos, mégis könnyen azonosítható stílusban alkotott

töltő, majd 1921-ben Budapestre, a Tabánba kerülő Zórád kiemelkedő rajz tehetsége már fiatalon megmutatkozott.

A második világháború után kezdett a sajtóban dolgozni: előbb a Magyar Vasárnap, majd a Pesti Izé rajzolója lett, majd 1951-ben az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalathoz került. Ott kezdetben címlapokat rajzolt a Füles rejtvenyűjságnak, 1957-ben pedig megjelent az első képregénye, a Karl May regényéből készült Winnetou.

„Erről ő maga nyilatkozta utóbb, hogy nem tartotta sokra, sőt, mint fogalmazott: »minden utálatom meglátszott rajta«” – emelte ki Szerényi Gábor. Az ezt követő évtizedekben számtalan, általában irodalmi klasszikusokat feldolgozó képregénye jelent meg folytatásokban a különféle magazinokban, majd önálló albumokban is. Az 1970-es évektől kitűnt a védjegyévé vált kollázstechnikával.

Zórád Ernő 2000-ben kapta meg a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét, az I. kerületi önkormányzat pedig díszpolgári címet adományozott neki.

Tari Tamás



Szerényi Gábor a megnyitón



Buda középkori ábrázolása

Forrás: Wikipédia

Amikor pápát átkoztak ki Budán

Hétszáz éve vér is folyt Budavár és az ország birtoklásáért

III. András király 1301. január 14-én örökre lehunyta a szemét, s vele az Árpád-ház, a Magyar Királyság első uralkodó dinasztiája is távozott a történelem színpadáról. Ezután megkezdődött a küzdelem a magyar trónért. A versenytársak számára nem volt közömbös, hogy e küzdelemben kinek az oldalán áll a pápa, mivel az ő támogatása nélkül akkoriban nehéz volt trónra kerülni a keresztény Európában.

VIII. Bonifác pápa (Benedetto Gaetani) 1294 végén olyan történelmi időszakban került a római katolikus egyház élére, amikor a Francia Királyság befolyása növekedőben volt Európában. Az Angliával és Flandriával is háborúzó IV. (Szép) Fülöp francia uralkodó egyházi ügyekben is érvényesíteni akarta befolyását, ami viszont Bonifác ellenállásába ütközött. Az egyházfő a pápaság hatalmának megerősítése érdekében kemény küzdelmet folytatott a franciákkal, majd eközben – az Árpád-ház kihalása után – a magyarországi trónharcokba is beavatkozott.

III. András király halálával (1301. január 14.), a trónöröklés terén szokatlan helyzet alakult ki. Apai ágon nem folytatódhatott a trónöröklés, így maradt a női ág, ám a leszármazás kérdésében nem volt egyetértés. Azt könnyű volt eldönteni, hogy melyik női családtag áll legközelebb az elhunyt uralkodóhoz, hiszen III. Andrásnak volt leánya: Erzsébet hercegnő. Őt viszont sem a pápa, sem az Anjouk magyarországi hívei nem fogadták el, mert már András király származásának törvényességét is vitatták.

Bonifác és az Anjou-párt, IV. (Kun) László királyt tekintették az Árpád-ház utolsó törvényes uralkodójának, ennél fogva az ő legidősebb nővére, Mária nápolyi királyné unokáját, Károly Róbert

tet tartották a magyar trón várományosának. A magyar közvélemény azonban ezzel szemben foglalt állást, és Erzsébet hercegnő jegyesének, a cseh Vencelnek trónigényét támogatták. Ez a kétféle szemlélet vezetett oda, hogy az országnak hamarosan két királya lett.

1301 májusában Bicskei Gergely, az esztergomi javadalmas – állítólag – jogtalanul bitorló választott érsek egy alkalmi koronával királlyá koronázta a fiatal Károly Róbertet. Ezt a lépést a magyar rendek tavaszi országgyűlésükön érvénytelennek nyilvánították, és a szintén fiatal Vencelt választották magyar királlyá. Ennek megfelelően Székesfehérvárott augusztusban Gimesi János kalocsai érsek megkoronázta Vencelt a Szent Koronával, a Vencel-párti Kőszegi Iván pedig elfoglalta Esztergomot. Károly Róbert és hűséges főpapja, Bicskei Gergely ekkor elmenekült, de a pápa nem hagyta annyiban a dolgot, mert hamarosan legátust küldött Magyarországra, Károly Róbert támogatására.

Jogilag egyik koronázás sem volt hibátlan, mivel miként Károly Róbertet, úgy Vencelt sem az esztergomi érsek koronázta, bár Vencelnek legalább elégtételt nyújthatott a Szent Korona. Ez utóbbi mögött az ország leghatalmasabb főurai sorakoztak fel.

A pápai legátus, Miklós bíboros (Niccolò Boccasini) 1301 szeptemberében azzal a felhatalmazással érkezett Magyarországra, hogy a Szentszékekkel ellenkező főpapokat rendre intse, és Károly Róbertet törvényes uralkodóként elfogadtassa. Budán, Vencel székhelyén eleinte tapintatosan, majd egyre határozottabban lépett fel, s végül odáig ment, hogy az egybegyűlt papság előtt kiközösítéssel fenyegette azokat, akik nem adják vissza az elbitrolt egyházi javakat, s nem ismerik el magyar királynak Károly Róbertet. A papok és a főpapok többsége erre otthagya a gyűlést, a budai polgárok pedig idővel annyira ellenséges magatartást tanúsítottak, hogy Miklós legátus jobbnak látta a menekülést.

1302 júniusában VIII. Bonifác a Szentszék elé idézte a cseh királyt, II. Vencelt, illetve a két magyar királyt: ifjabb Vencelt és Károly Róbertet. Az idézésre megjelent Károly Róbert és nagyanyja, Mária királyné képviselőiben István, az új kalocsai érsek, valamint Mihály zágrábi, Benedek veszprémi és Tivadar győri püspök. A cseh király és fia ügyvédek nem, csak három jogtudós követet küldött, mivel álláspontjuk szerint ifjabb Vencelt (más néven Lászlót) egyhangúan, és szabályosan választották magyar királlyá, ezért nincs szükségük arra, hogy Magyarországért pereskedjenek. Ezzel mintegy jelezték, hogy ez ügyben nem ismerik el a pápa döntési jogát.

1302 szeptemberében Károly Róbert serege megtámadta Budát, Vencel (László) király székhelyét. A város védői közül többen is kitűntek vitézségükkel. Az ostromlók követelték Vencel kiadását, de a budai polgárok ezt megtagadták. Az Anjou-párti hadak ekkor pusztítani kezdték a budai házakat és szőlőket, mire a védők kirohantak és összecsaptak az ellenséggel. Az ostromló sereg végül arra a hírre, hogy Kőszegi Iván nagy erővel közeledik, elvonult a falak alól. Miklós bíboros ekkor egyházi átok alá vetette a várost, majd 1303 elején elhagyta az országot.



VIII. Bonifác pápa (1235-1303)

Forrás: Wikipédia

Eközben a pápa előtt zajlott a hosszan tartó vita, amelynek során Károly Róbert ügyvédei – érthetően – teljes mértékben elfogadták Bonifác döntési jogát. A pápa az 1303 májusában hozott határozatában megállapította, hogy az örökösödési jog alapján Károly Róbertet illeti a magyar trón, mert Vencel választás útján szerzett joga gyengébb az örökösödési jognál, egyúttal megtiltotta II. Vencelnek és fiának a magyar királyi cím használatát. Az egyházfő e tekintetben Károly Róbert és nagyanyja királyságát ismerte el, a magyar népet pedig – kiközösítést helyezve kilátásba – szolgálatukra kötelezte. II. Vencel cseh király számított a számára kedvezőtlen pápai döntésre. Mivel a német császár és az osztrák herceg hadi készülődésbe kezdett, ezért ő is hozzáállt a seregyűjtéshez. Kiváló szövetségest talált IV. (Szép) Fülöp francia uralkodó személyében, aki oly mértékben ellenezte a római egyház befolyását, hogy még a papokat is megadóztatta. 1303 tavaszán Bonifác „kimondta Fülöpre az átkot és a trónjáról való letételt”. Ez már felért egy hadüzenettel. A francia király egy különítmény élén Itáliába küldte Guillaume de Nogaret nevű kancellárját, hogy erővel kényszerítse a pápát egy általa tervezett zsinaton való részvételre. Nogaret szövetséget kötött a Gaetano család (ehhez tartozott a pápa) régi ellenségeivel, a Colonnákkal.

Ezt megelőzően, 1302 őszén az egyházi átokkal sújtott Budán is zajlottak az események. A Vencel-párti Petermann (Petermann) bíró (nevét utca is viselte a Várban), akit Vencel király helyezett a fogságba vetett László bíró helyébe, valamint Tóth Márton esküdt, Lajos budai pap vezetésével zsinatot tartottak, amelyen feloldották magukat a kiközösítés alól, majd ők kiközösítették ki az Anjou-párt főpapjait, támogatóit, és magát VIII. Bonifác pápát is.

Időközben Nogaret francia királyi kancellár és szövetségesi ötszáz lovassal és valamennyi gyalogossal Anagnina, a pápa tartózkodási helyére vonultak. Az olasz és francia katonák megtámadták a palotát és egy sikertelen próbálkozást követően 1303. szeptember 7-én rátörtek a pápára, akit arcul ütöttek, majd három napig fogva tartották. Anagni polgárai hamar fegyvert fogtak és kiszabadították Bonifácot, aki visszatért Rómába, de az atrocitásokat nem tudta kiheverni. Ágynak dőlt, majd nem sokkal később, október 11-én belehalt a megpróbáltatásokba.

1305. június 21-én elhunyt II. Vencel cseh király. A magyar tartományurakkal egyezkedő, hadakozó Károly Róbert pozíciói fokozatosan erősödtek, de még az 1312-es rozgonyi csatát követően is időbe telt, amíg megszilárdíthatta királyi hatalmát.

Petermann bíró 1307 júniusáig dacolt Károly Róberttel és a római egyházzal. A Károly Róbert oldalán álló, Monoszóló nembeli Tamás esztergomi érsek és a volt bíró, a cseh fogságból megszökött Werner fia László nagy lendülettel fogtak a Buda elleni hadműveletekhez. Katonáikat a budai polgárok 1307. június 1-jén éjjel, a zsidó imaház melletti kapun titokban beengedték, s ezzel a város Károly Róbert fennhatósága alá került.

A volt bíró nyomban régi ellenségei, mindenekelőtt Petermann bíró házára tört, aki álmából felriadva, félméztelenül menekült el. Tóth Márton és Herman Márk tanácsosok már nem voltak ilyen szerencsések. Őket elfogták, és másnap lófarkához kötve hurcoltatták keresztül a városon. Werner fia László kézzel kerítette Lajos papot is, akit társaival együtt Tamás érsekhez vitéstett. Az esztergomi érsek a pápát kiátkozó papokat bebörtönöztette, majd megölette. Így végződött a renitens budai polgárok és papok különös története, amely a királyok és a pápák küzdelmes korszakának csupán apró epizódja volt.

Bánó Attila

A magyar katonai múlt őre

Gabányi János, a Hadtörténelmi Levéltár és Múzeum alapítója

II. rész

Folytatjuk olysói és héthársi Gabányi János magyar királyi ezredes, címzetes tábornok életútjának előző számunkban megkezdett bemutatását. A Hadtörténelmi Levéltár és Múzeum alapítójára a harctéri helyállást követően rengeteg munka várt, amely igazán csak azt követően kezdődött meg, miután megteremtette a magyar hadiemlékek összegyűjtésének, kutatásának és bemutatásának intézményi alapjait.



A Hadimúzeum és környéke a Várban az 1940-es években

Forrás: FSZEK Budapest Gyűjtemény

Olysói és héthársi Gabányi János síremléke a Farkasréti temetőben

Forrás: Wikipédia

DOLGOS ESZTENDŐK

Az 1919 végi, átmeneti időszak a Hadtörténelmi Levéltár és Múzeumot sem hagyta érintetlenül: a kommün és a román megszállás után helyreálló rend sorozatos átszervezéseket hozott az intézmény életében, amit Gabányi 1920. szeptember 30-ig vezethetett. Előtte, májusban ezredessé léptették elő, minősítésében pedig a következőképpen jellemezték a feljebbvalói: „A vezetői szerepre nemcsak különösen hivatott, hanem ilyen beosztásban való alkalmazása kívánatos is. (...) Tiszta, megállapodott, kissé zárkózott, komoly jellem. Igen körültekintő, érélyes, ugyanakkor emberséges gondolkodású. (...) Nyugodt vérmérsék-

letű, puritán.” Viszont felettesei úgy ítélték meg, hogy beosztottjaival szemben „túl jó és elnéző, az ellenőrzésben nagyobb erély volna részéről kívánatos”. Valószínűleg ennek köszönhető, hogy le kellett köszönnie igazgatói tisztségéből.

Ezt követően az irodalmi csoport vezetője lett. Ebben a feladatban nemcsak történészi felkészültsége és szakmai tudása, hanem a 19 éves kora óta – ekkor jelent meg első tárcája egy vidéki lapban – csiszolgotott szépírói érzéke is a segítségére volt. 1921-ben a trianoni békediktátum szankciói miatt őt is nyugállományba helyezték, ekkortól lett a Magyar Katonai Közlöny szerkesztőbizottságának elnöke, majd 1923. október 1-jén átvette a lap felelős szerkesztői és kiadói teendőit is.

A BETŰK FRONTJÁN

Gabányi nagy munkabírással és komoly szakmai színvonalon szerkesztette a kiadványt, amelyben maga is számos írást jegyzett, többek között a katonai Mária Terézia-rend első világháborús magyar kitüntetettjeit bemutató, nagy ívű tanulmányosorozatot.

Mint említettük, Gabányi számára nem volt ismeretlen az írás mestersége: 1890-től rendszeresen jelentkezett szépirodalmi, majd 1902-től hadtörténelmi szakmunkákkal. Ebben az évben jelent meg a Ludovika Akadémia Közlönyében a *Görgey hadtestének művelete 1849. január 6-tól február 5-ig* című tanulmánya.

1909-ben *Az orosz–japán háború 1904–1905* címmel publikálta első könyvét, amelyet 1911-ben egy komoly hadászati munka, *A hadsereg szervezetének kézikönyve*; illetve az Osztrák–Magyar Monarchiát, Németországot és Olaszországot tömörítő geopolitikai blokkról készült tanulmánykötete, *A hármasszövetség államainak történelmi fejlődése* című műve követte. Ekkor választották a Magyar Tudományos Akadémia Hadtörténelmi Bizottságának segédtagjává.

Tolla a nagy világháborús során sem pihent: jelentős szerepe volt az első világháborús osztrák–magyar hadi teljesítményeit kidomborító, illetve részletező, 1915-től megjelenő, hétköztetes *A nagy háború írásban és képben* sorozat létrejöttében. Az ő munkáját dicsérik a közvetlenül a háború kitörése előtti állapotokat, a mozgósítást, az orosz haderő viszonyait és a galíciai hadjáratot részletező írással. De elemezte az 1914–15-ös kárpáti harcokat, illetve Przemysl erődvárosának ostromait és elesését is.

1922-ben adta közre *Mártírjaink* címmel a Károlyi-rezsim és a Tanácsköztársaság alatt kivégzettek, illetve rabságba vetettek életútját és szenvedéstörténeteit bemutató munkáját.

1923-ban – a Hadtörténelmi Levéltár főelőadójaként, illetve már nyugállományú tábornokként – egy több szempontból is mérföldkőnek számító kiadvánnyal jelentkezett: *A katonai magyar nyelv* című munkájában részletesen és sikerrel járta körbe a hazai bakanyelv szerzteágazó és számtalan grammatikai problémát felvető tárgykörét. Ebben az évben nyert pályadíjat a *harc és általában a háborús tevékenységek pszichológiája* című dolgozatával. 1924-ben léptették elő a Levéltár főigazgató-helyettesévé, és ekkortól jelentette meg *A magyar nemzet története*, illetve a *Magyar várak legendái* című könyvsorozatát.

Levéltári állásából 1925. december 31-én vonult nyugdíjba, 1926-ban pedig a Magyar Katonai Közlöny szerkesztői pozíciójáról is leköszönt, és a Vérmező út 10–12. szám alatt lévő lakásában folytatta tovább az írást.

ALKONYI FÉNYBEN

Gabányi Jánost emberként a katona, a történész, az író és a sportember harmonikus egysége jellemezte. Kiváló úszó, vívó, tornász, korcsolyázó és sífutó volt. Tehetsége még a festészet és a rajzolás terén is megmutatkozott; élete során pedig beutazta Európát.

Olyan kulturális egyesületek vezetője, tiszviselője és tagja volt, mint a Külügyi Társaság, a Magyar Katonai Írók Köre,



a Gyóni Géza Irodalmi Társaság, a Magyar Történelmi Társulat, a Szent Gellért Egyesület, az Országos Testnevelési Tanács vagy a Ludovika Akadémia Levelezőköre.

Nyugállományban is aktív életet élt, írásai továbbra is rendszeresen jelentek meg az olyan országos lapokban, mint az *Kelet népe*, a *Honvédelem*, a *Magyar Pedagógia* vagy a *Külföldi Magyarság*; és továbbra is írt a Magyar Katonai Köz-

lönybe. Ekkortól láttak napvilágot líraibb hangvételű könyvei: 1927-ben a trianoni tragédiát feldolgozó *A megbilincselte ember*; 1929-ben a *Tövisszorosú* című verseskötet.

1931-ben írta meg *József főherceg tábornagy* című művét. Munkásságát ebben az évben a II. osztályú Magyar Érdemkereszt kitüntetéssel ismerte el az ország vezetése. 1934-ben látott napvilágot utolsó, nagyszabású történelmi műve, *A világháború története az összeomlástól a békekötésig* címmel. Élete és pályája végére általános elismertség és tisztelet övezte személyét, a szakmai körök éppúgy nagyra tartották, mint az olvasóközönség. December 13-án, hosszú betegeskedést követően hunyt el. Sírja a Farkasréti temetőben található, egykori otthonának falán márványtábla őrzi az emléket, mellszobra a Honvédelmi Minisztérium épületének díszudvarán, a Nádor laktanyában áll.

Tari Tamás



MEGÚJUL AZ EMLÉKTÁBLA

A Hadtörténelmi Intézet és Múzeum megkeresésünkre örömteli hírral szolgált. A terveik között szerepel ugyanis, hogy a Gabányi János egykori otthonát díszítő, húsz évvel ezelőtt az intézmény által állított, mára meglehetősen méltatlan állapotba került emléktáblát felújítják. Remélhetőleg így a Vérmező út 10–12. szám alatt álló ház homlokzatát díszítő tábla hamarosan illő formában hirdetheti tovább a tudós katona emlékeztétét.

Cikluszavarok, hízás

Az ösztrogén-dominancia tünetei

A női testben termelődő hormonok közül a nemi hormonok „vezéregyéniségei” az ösztrogén és a progeszteron. Ha a kettő aránya felborul, és jelentős túlsúlyba kerül az ösztrogén, akkor úgynevezett ösztrogén-dominancia alakul ki, amelynek változatos tüneteit dr. Lőrincz Ildikó, a Nőgyógyászati Központ szülész-nőgyógyásza, endokrinológus vette számba.

MI VEZETHET ÖSZTROGÉN-DOMINANCIÁHOZ?

Az ösztrogén hormonnak összetett feladatot kell ellátnia: egyrészt szerepe van a menstruációs ciklus szabályozásában, másrészt befolyásolja a másodlagos női nemi jelleg fejlődését, harmadrészt pedig összetett folyamatok által hozzájárul a zsírraktározáshoz. Éppen ezért, ha az ösztrogén aránya felborul a progeszteronhoz képest, az a szervezet számos folyamatára kihatva változatos tüneteket okozhat.

De vajon mi befolyásolja az ösztrogén szintjének változásait? Az olyan általános tényezőknél kívül, mint az idősödés és az átfogó egészség, vannak olyan állapotok is (például a policisztás ovárium szindróma), amelyek a hormonális egyensúly megbontásával végső soron ösztrogén dominanciához vezetnek. Ha a laborvizsgálatok is ezt a diagnózist igazolják, hormonpótlással és bizonyos életmód szabályok betartásával sokat lehet tenni a felborult egyensúly rendezéséért, a jobb életminőségért.

EZ LEHET AZ ÖSZTROGÉN-DOMINANCIA 10 JELLEMZŐ TÜNETE:

Szabálytalan ciklus. Ez az egyik legjellegzetesebb tünet, hiszen minél erőteljesebbek a menstruációs ciklus változásai, annál inkább valószínűsíthető a hormonszintek változása is.

Fokozódó PMS tünetek. Minél magasabb az ösztrogén-szint, annál inkább felerősödhetnek a PMS (premenstruációs szindróma) tünetei, például a puffadás, a hátfájás, a hangulatingadozás, a feszültség.

Hangulatváltozások. Az ösztrogén-dominancia szélsőséges hangulati változásokat is okozhat, amelyek jelentkezhetnek a menstruáció előtt és/vagy utána is.

Csökkenő libidó. Miközben az optimális ösztrogénszint hozzájárul a hüvelyszárazság elkerüléséhez és a szexuális vágyhoz, a túl magas hormonszint a hangulatváltozások, fáradtság, fokozódó PMS tünetek miatt negatívan hat a libidóra.

Koncentrációs nehézségek. A túl magas és a túl alacsony ösztrogénszint is eredményezhet fejfájást és koncentrációs nehézséget.

Puffadás, felfúvódás. A puffadás általában a vízviszatartás következményeként alakul ki, valamint hatással van rá a víz- és



sóháztartás egyensúlyának felborulása is. Ezeket a folyamatokat pedig az ösztrogén és más hormonok fluktuációja is befolyásolja.

Hőhullámok. A hőhullám tipikusan a menopauzára utaló tünet, de az ösztrogén dominanciával is összefüggésbe hozható, különösen, ha még nem jár valaki a klimax közelében.

Émlió érzékenység. A menstruációs ciklus során a mellek érzékenysége gyakran az ösztrogénhez képest csökkent mennyiségű progeszteron következménye. Ez általában természetes jelenség, de más tünetek mellett akár ösztrogén-dominanciára is utalhat.

Hízás. Különösen a has körüli zsírpárnák gyarapodása lehet a hormonális egyensúlyzavar tünete, ám ez a klimax körül gyakran nem kap elég figyelmet – mondván, mindez az idősödéssel jár, amikor mindenképpen csökken az ösztrogén és a progeszteron szintje is. Aminek azonban érdemes utánajárni, hogy a progeszteron szintje drasztikusabban csökken-e, mint az ösztrogéné, ez ugyanis folyamatos súlygyarapodást okozhat.

Álmatlanság. A fenti tünetek megléte is okot adhat az alvászavarra, azonban azt is érdemes tekintetbe venni, hogy önmagában is összefüggés lehet a magas ösztrogénszint és az alvászavarok között.

(x)

FOMO: aki kimarad, az lemarad?

Vagy éppen boldogabb leszel!

Előfordul veled, hogy fájó szívvel görgeted a közösségi média hírfolyamát, látva az élményeket, amiket ismerőseid élnek át? Szoktál amiatt szorongani, hogy lemaradsz egy-egy programról, nem kapcsolódsz rá időben az új trendekre? Akkor lehet, hogy neked is a FOMO-val gyúlik meg a bajod!

A FOMO, a Fear Of Missing Out angol kifejezés rövidítése, ami azt jelenti: félelem attól, hogy kimaradunk valamiből. Hogy mi-ből? Gyakorlatilag bármiből, hiszen a közösségi média felületein naponta szembesülhetünk azzal, hova utaznak, hol mulatnak, mit vásárolnak ismerőseink. Ezeket látva könnyen úgy érezhetjük, hogy a mi boldogságunk zálogát is ezek az élvezetek jelentik.

MIÉRT TÖLT EL MINKET ROSSZ ÉRZÉSSEL, HA KIMARADUNK VALAMIBŐL?

Két alapvető emberi viselkedési mechanizmust fedezhetünk fel a FOMO hátterében:

- Ha korlátozott az időnk vagy az erőforrásaink, de több választási lehetőségünk van, mindent megteszünk, hogy a legjobb lehetőség mellett döntsünk, és szorongunk amiatt, hogy esetleg rosszul választunk.
- A valahova tartozás vágya: ez biztosította évmilliókon át a túlélést őseink számára. Akit valami miatt kizártak a közösségből, és egyedül kellett boldogulnia, annak nem sok esélye volt életben maradni, így érthető, ha erős szorongással tölti el a társaságból való kizáródás veszélye.

Ha ezeket felismerjük, már csak egy lépés meglátni, miért lett hirtelen olyan gyakori jelenség a FOMO. A lehetőségeink száma az online tartalomjegyzék miatt végtelennek tűnik, és a közösség fogalma is kiszélesedett, mert hirtelen minden online ismerősünk a részévé vált. Sajnos ennek mentális egészségünk látja kárát, ugyanis a kutatások szerint a FOMO-tól szenvedők többet szoronganak, hajlamosabbak az irigységre és elégedetlenebbek életükkel.

HOGYAN KÜZDHETÜNK MEG A FOMO-VAL?

Értékvérelt élet: Bár a boldogság összetevőinek meghatározása nem is olyan egyszerű feladat, az biztos, hogy nem az élvezetek és a tárgyak mértéktelen halmozásán múlik. A kompetencia érzése, a szeretteinkkel való kapcsolódás és az autonómia érzése sokkal fontosabb a tartós, valódi elégedettség eléréséhez. Ezért mindenképp tudatosítsuk magunkban, hogy ezek hol és hogyan tudnak megjelenni életünkben? Ha ezzel



tisztában vagyunk, a FOMO ellen is hatékonyabban küzdhetünk, mert egyszerűbb lesz olyan döntéseket hozni, amelyek életünket valóban tartalmassá, értékessé teszik.

Egy lépéssel hátrébb: Ha azon kapjuk magunkat, hogy eluralkodott rajtunk a félelem, hogy kimaradunk valamiből, álljunk meg egy pillanatra és kérdezzük meg: valóban értéket hozna az életünkbe az adott tárgy, élmény? Vagy csak azért vágyunk rá, hogy mások rokonszenvét, esetleg irigységét érzük el? Egyáltalán: kedveljük azokat az embereket, akiknek a közösségére vágyakozunk ezen keresztül, valódi kapcsolódást tudnánk velük megélni?

Lelassulás: Az élvezetek folyamatos hajszolása éppen a jelen pillanatban való elmerülésre nem ad lehetőséget. Márpedig az időnk véges: az értékelt, elégedett élethez valódi elköteleződésre és lelassulásra van szükség. Ezáltal akár a FOMO ellentétét, a JOMO-t a Joy Of Missing Out, azaz a kimaradás feletti érzett örömet is megélhetjük: amikor kikapcsoljuk a villódzó képernyőket és végre szabadságunk tudatában választott, valódi feltöltődést nyújtó tevékenységekben merülhetünk el.

(x)

mindset
pszichológia

Jelentkezzen be pszichológus szakemberünkhöz!

Időpontfoglalás: +36 70 329 8180 ♦ www.mindsetpszichologia.hu

A vámtiszt szerette az osztrák sört

Az Attila úti Illúzió hamisítatlan retró a nyolcvanas évekből

Aki hagyományos kiskocsmahangulatra vágyik, keresve sem találhat jobb helyet az Attila úton a Krisztina tértől néhány perces gyaloglásra található Illúzió sörbárnál. A bejárat felett már több mint egy éve hiányzik a jellegzetes, szögletes, német és magyar nyelvű felirat, amely a régi fotók tanúsága szerint még rövid u-val hirdette a helyet. A társasház homlokzatát ugyanis felújították. Aki nem tősgyökeres budavári, nem egykönnyen találja meg az Illúziót. De a cégére nincs is szükség. Az Illúzió igazi retró hangulatú, törzsvendégeknek kitalált hely. 1982-ben nyitott meg, ez volt állítólag az első hazai kocsmá, amely magánvállalkozásként működött. Korábban suszterműhely volt a helyén, ebben a részben található a tükrös kocsmapul, még az eredeti, kissé viseltes bárszékekkel. Később tovább bővítették a társasház aljában egykor létezett MÉH-lerakat helyiségeivel, a bejáratától balra lévő ajtón át lehet bejutni a további termekbe. Leghátul csocsóasztalok és darts, valamint egy akkora helyiség, ahol nemcsak baráti összejöveteleket, születésnap bulikat, osztálytalálkozókat rendeznek, hanem a közeli társasházak lakógyűléseit is.

A hely a szocializmus idején nemcsak arról volt ismert, hogy ritka kivételként maszekban, családi vállalkozásként működött, hanem arról is, hogy itt, a vasfüggönytől keletre számos import, főként osztrák sörhöz lehetett hozzájutni. Egy akkori vámhivatali főelvtárs ugyanis ide járt inni, és ragaszkodott bizonyos márkákhoz, így elintézte, hogy az Illúzióban azok legyenek csapon.

Szintén abban az időben esett meg, hogy egyszer csak elkezdtek ellenőrizni azt az előírást, miszerint nem lehet csak szeszt árulni, valamilyen étellel is kell szolgálni az italmérésekben. A tulajdonos ezért megfőzött egy nagy lábós főzeléket, néhány adagot lefagyasztott, betette a kocsmá hűtőjébe, majd felírták az árlapra, hogy étel is kapható.

Az Illúzióba ugyanis nem enni járnak. De nem is csak sörözni. Az Illúzió aznapi csaposától megtudjuk: régóta nyitva vannak, de durván részeg vendégük még sosem volt. Ahogy az egyik törzsvendég mondta: ide nem alkoholisták járnak, hanem alkoholszerető emberek. – Ez kérem egy polgári környék, itt napközben nem isznak az emberek – mondják a kocsmában.

Törzsvendég volt itt Krasznahorkai László író, Ludwig Emil új-ságíró, Benkő László zeneszerző, az Omega oszlopos billentyűse, és még hosszan lehetne sorolni. Olyan környékbeli vendégeik is vannak, akik már több mint négy évtizede ide járnak. A csapos szerint ők már hetven felettiek, nincsenek is sokan, de hűségesek. Az utánpótlás viszont kérdéses. A világvjárvány óta a vendéglátás sem mindenhol tért meg magához, kevesebb a betérő turista és a már a fiatalok sem kimondottan kocsmajárók.

Pedig érdemes lenne. Az Illúzió ugyanis nem is annyira kocsmá, hanem – mondják az itteniek büszkén – egyfajta szellemi műhely, ahová régi ismerősök járnak össze beszélgetni vagy a világot megváltani.

Schmidt Gábor



Fotók: Kőrösi Tamás

A kerület legmagasabb fája

Tavaszi folyamán felhívást intéztünk olvasóinkhoz, hogy küldjenek fotót az Önök szerint a kerületben található legmagasabb fáról. Az ötletet a Bem rakpart 23-as ház kicsi udvarán nőtt, a Vám utcából remekül látható hatalmas jegenye adta.

Szerettük volna megtudni, hogy vajon van-e kihívója a kerületben a Bem rakparti, háztetők fölé magasodó jegenyefának, így az olvasók segítségét kértük.

Mindeközben a kérdést feltettük a Budavári Játékszótér-üzemeltető Közhasznú Nonprofit Kft-nek (BUJSZ) is. Innen azt a választ kaptuk, hogy a kezelésükben lévő legmagasabb fa a Franklin játszótéren él, az utcának is árnyat adó juharlevelű platán. Ez mint megfigyeltük, már vetekszik a szemközti ház magasságával.

A Hattyú utcából is érkezett egy megfigyelés, ezen az látszik, hogy a Csalogány utcai Szerencsejáték Zrt. székháza valamint a Hattyú utca 3-as számú ház közötti udvaron éledgel egy jókora fa.

De amit kezdetül is sejtettünk, az végképp beigazolódott Cserné Sütő Brigitta leveléből. Az általa szerkesztőségünknek

küldött, egészen hihetetlen fotógyűjtemény arról tanúskodik, hogy mások is kíváncsian figyelték a Bem rakparti jegenye fejlődését az évtizedek alatt. Mint írta, a fotókat egy lengyelországi rokona gyűjtötte össze számára a fa védelmében, mert 2011-ben felmerült, hogy a fát kivágják. A legrégebbi fotó 1965-re datálható, de itt és egy 1972-es panorámafelvételen is csak a háztömb látszik, a fa még nem. 2005-ben viszont már „kinézett” a fa csúcsa a ház mögül, mert remekül látszik a Dunáról.

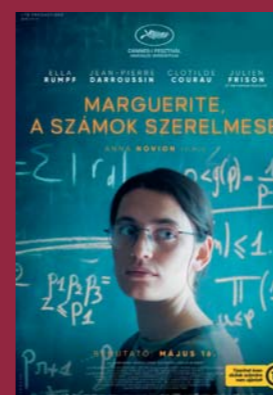
Számításaink szerint – alapul véve a sarokház emeleteinek magasságát – a fa jelentősen meghaladja a harminc métert, csúcsa kényelmesen túlnő a háztetőkön, így már második évtizede a budai panoráma része lehet.

Kuthi



Tabán ARTMOZI

VÁRHATÓ FILMEK A TABÁN MOZIBAN:



HELYÁR: 2600 FT | KEDVEZMÉNYES JEGY: DIÁK, 60 ÉV FELETT 1950 FT | AJÁNDÉKJEGY 2700 FT
I. KERÜLETI DIÁKOKNAK ÉS NYUGDÍJASOKNAK 50% KEDVEZMÉNY 17.59-IG!
Teljes moziműsor: tabanartmozi.hu | facebook.com/tabanartmozi | I. Krisztina körút 87-89.

Korhatár nélkül megtekinthető | Hat éven aluliak számára nem ajánlott | Tízéven aluliak számára nem ajánlott | Tízéven aluliak számára nem ajánlott | Tízéven aluliak számára nem ajánlott | Kizárólag felnőttek számára ajánlott



BUDAVIDÉKI ÖNKORMÁNYZAT

A HAGYOMÁNYOK HÁZA BEMUTATJA:

SZECESSZIÓ ART DECO NÉPMŰVÉSZET

NŐI LÉLEK, NÉPI FORMÁK

LESZNAI ANNA

LUKÁTS KATÓ

MALLÁSZ GITTA

TÜDŐS KLÁRA

UNDI MARISKA

ZSOLNAY NŐVÉREK

HAGYOMÁNYOK HÁZA

1011 BUDAPEST, CORVIN TÉR 8.

HAGYOMANYOKHAZA.HU

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

2024. JANUÁR 31. – 2024. JÚNIUS 22.



ILLUSZTRÁCIÓ: MALLÁSZ GITTA - DALLOS HANNA